

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6116 ST CLAIR AVENUE • P.O. BOX 03206 • CLEVELAND, OHIO 44103
Vol. LXXIV Gegužė – May 11, 1989 Nr.19

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Vokietija vėl...

Atsidūrė dėmesio centre

Vytautas Meškauskas

Neseniai šioje vietoje klausėm, kas atsitinka su apsigynimo sąjungom, jei dings ta jų priešas. Atsakymą galima buvo sugalvoti ir be tikro atsitikimo – su priešų nyksta ir reikalas nuo jo gintis.

Praktiškai tai matome jau dabar Vokietijoje, kur užpereitą savaitę viešėjo D. Britanijos premjerė Thatcher, bandydama įkalbėti kanclerį Kohl nesišiaušti prieš trumpos distancijos raketų pagerinimo idėją. Normaliai visados siekiama pagerinti ginklus, kad jie užtikrintų laimėjimą, o gyvenamuoju momentu – kad neprileistų prie minties pradėti karą. Atominiai ginklai tokią misiją jau turi per 40 metų ir ją sekmingai išpildė.

Per balandžio mėn. manevrus Vokietijoje ir Turkijoje, abiem toms valstybėms reikalaujant, buvo atsisakyta net galvoti apie atominį jėgų panaudojimą karo atveju! Taip nepopuliari pasidarė atominė energija, kuri faktinai stabilizavo pasaulyje dabartinę būklę.

Gorbačiovas tą padėtį pakeitė. Jei anksčiau sovietai nepuolė, nes neturėjo pakankamai jėgų ir turėjo skaitytis su atominio karo grėsme, tai dabar jis jau sako, kad jie to ir nenori. Anksčiau sovietai, bent oficialiai, laikė savo santvarką geriausia – tokia, kuri turėtų anksčiau ar vėliau įsigalėti visame pasaulyje. Dabar jie patys pripažįsta, kad jų sistema yra atsilikusi nuo vadinamos kapitalistinės. Ko gi daugiau reikia?

Praktiškai nauja situacija palieka daug senų, ir sukuria naujų, problemų. Sena problema, vokiečių akimis žiūrint, yra ta, kad karas, jei jis kada būtų, vis dar turėtų prasidėti Vokietijoje. Vakarių ir Rytų Vokietijoje yra daugiau vadinamos kautynių atominės amunicijos negu likusiam pasaulyje. Tikros taikos išlaikymas logiškai reikalauja ir susitarimo dėl tos amunicijos – raketų ir artilerijos pabūklų forma – sumažinimo. Amerikiečių ir britų pažiūra, kad tą amuniciją reikia pakeisti naujesne (kalba eina apie senos Lance raketų

sistemos pakeitimą tobulesne), sukėlė vokiečių pasipiktinimą. Pasaulis kalba nusi-ginklavimą, o Vokietija palieka toliau sėdėti ant parako statinės.

Nauja problema yra ta, kad V. Vokietijos užs. reikmin. Gentcheris anksčiau, o kancleris Kohl vėliau prisiminė, kad jie yra vokiečiai ir kaip tokie turi turėti galvoje abiejų Vokietijų interesus.

Vakarių Vokietijai padedant, Rytų Vokietija pasiekė aukščiausią pragyvenimo lygį Varšuvos pakto valstybių tarpe. Ar neatėjo laikas pagalvoti apie sekantį žingsnį abiejų Vokietijų sujungimo kryptimi? Iki šiol sovietai to bijojo. Rytų Vokietija buvo įkeltas jų rankose, kad Vokietija nesusijungtų ir nepradėtų savo seną Drang nach Osten. Gorbačiovas galėtų duoti daugiau laisvės Rytų vokiečiams jei už tai galėtų atitraukti Vakarių Vokietiją iš NATO sąjungos. Žygiai šiuo metu turi būti pradėti jau dabar, nes po 1992 m. Europa greičiausia dar glaudžiau susijungs ir Vakarių Vokietijos interesus susijungti su Rytų Vokietija gali sumažėti.

Kol kas, akivaizdoje viso to, Gorbačiovas gali pasigirti savo politbiurui ir generaliniam štabui, kad jis be

(Nukelta į 2 psl.)

Dalis Skautijos vadovų – atsikūrusios Lietuvoje ir išsilaikiusios išeivijoje (*) – Suvažiavime balandžio 30 dieną. Iš kairės: dvasios vadovas* v.s. kun. Antanas Saulaitis, S.J., Vyr. Skautininkė s. Alina Dvoreckienė, Tarybos Pirmininko pav.* v.s. Irena Kerelienė, Vyr. Skautininkė* v.s. Stefa Gedgaudienė, Tarybos Pirmininkas v.s. Feliksas Šakalys, VS pav. s. Monika Girčytė ir TP pav. s. Ričardas Malkevičius.

Skautų sąjungai atsikūrus Lietuvoje

Viena nedaloma lietuviška šeima tėviškės padangėje

Balandžio 29-30 d.d. Vilniuje, Respublikos Profsąjungų kultūros rūmuose įvyko Lietuvos Skautų Sąjungos atkūrimo suvažiavimas, dalyvaujant virš 100 delegatų ir daugiau 200 svečių iš visos Lietuvos. Į Suvažiavimą buvo kviesta ir išeivijos lietuvių skautų vadovybė, kurią ten atstovavo LSS Tarybos

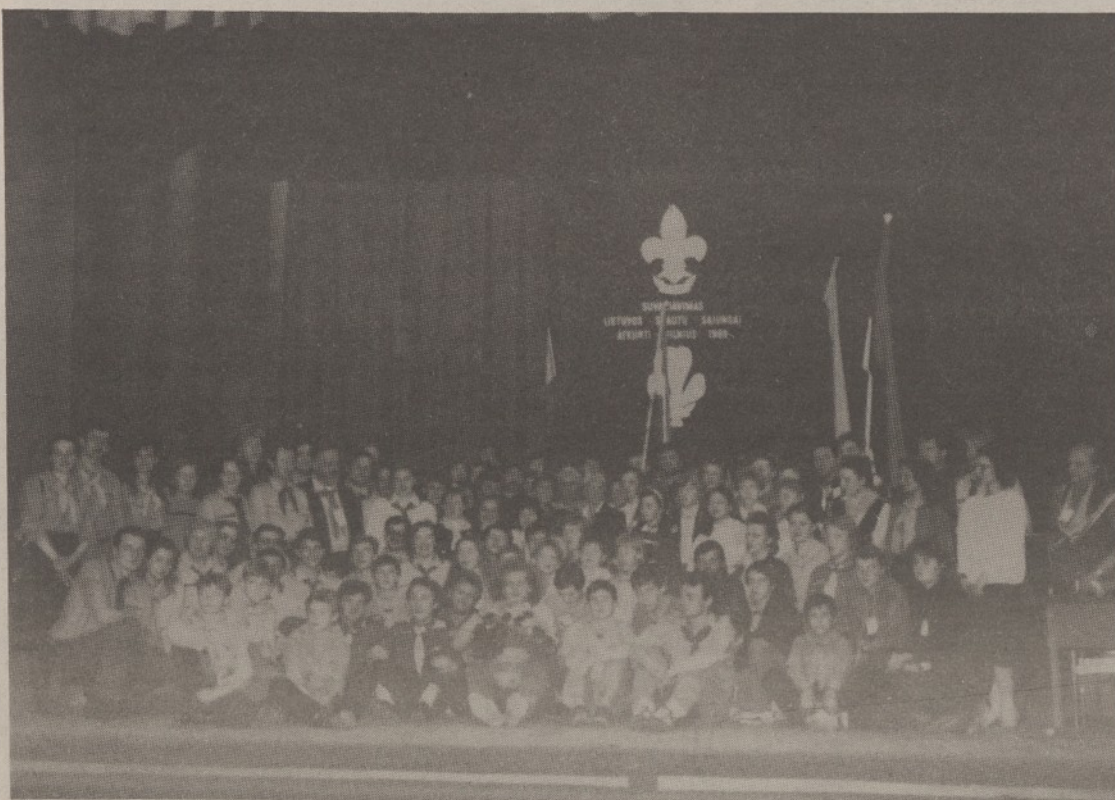
Pirmininko pavaduotoja v.s. Irena Kerelienė, Seserijos Vyr. Skautininkė v.s. Stefa Gedgaudienė ir v.s. kun. Antanas Saulaitis, S.J.. Dalyvavo taip pat estų ir latvių atstovai su savo vėliavomis. Suvažiavimą sveikino J.E. Kardinolas V. Sladkevičiaus ir gausių Lietuvos organizacijų atstovai. Šiltą ir jautrų sveiki-

nimo žodį tarė Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio pirmininkas Vytautas Landsbergis.

Suvažiavimo metu buvo priimtas Statutas, paruoštas remiantis nepriklausomos Lietuvos ir išeivijos LSS Statutais, išrinkta ir paskelbta vyriausioji vadovybė, Garbės Teismas ir Kontrolės Komisija. Pabrėžta ištikimumas Skautybės idėjai Dievui-Tėvynei-Artimui, apolitinis charakteris ir narių apsisprendimas priklausyti tik vienai ideologinei organizacijai. Realiai žvelgiant į ateitį, vadovybė įpareigota artimiausioje ateityje sutvarkyti organizacijos legalizavimo klausimą ir susirūšti su Pasauliniu Skautų Centru.

Atkurtosios Lietuvių Skautų Sąjungos Tarybos pirmininku išrinktas gilvelistas, v.s. Feliksas Šakalys, jo pavaduotoju – ps. Ričardas Malkevičius; Seserijos Vyr. Skautininkė – s. Alina Dvoreckienė pavaduotoja ps. Monika Girčytė; Brolijos Vyr. Skautininku – ps. Rimantas Ulevičius ir pavaduotoju ps. Laimonas Daujotas.

Rūpestingai ir intensyviai ruoštasis Skautijos vadovai (Nukelta į 7 psl.)

Šių metų balandžio 29-30 dienomis Vilniuje įvyko atsikūrusios Lietuvos Skautų Sąjungos vadovų suvažiavimas, kuriame dalyvavo ir išeivijoje veikiančių skautų-skaučių vadovai. Nuotraukoje dalis suvažiavimo dalyvių su svečiais.

SAVAITINĖ POLITIJOS Antrąvalga

'Slaptieji papildomi Molotovo-Ribbentropo protokolai bus pripažinti! Naujiena, kurios laukė visa Lietuva'

Tai KOMJAUNIMO TIESOS balandžio 21 d. antrašė. Mat iki šiol sovietai tų protokolų, kuriais sovietai su vokiečiais pasidalino Lenkija ir Pabaltijo valstybėmis, faktą neigė, o kai jų tekstai pasirodė viso pasaulio spaudoje – aiškino, kad jie neturi nei jų originalų nei nuorašų. Nors po 50 metų atrodo, kad valstybės suvereniteto klausimą turi spręsti ne pusės šimto metų senumo dokumentai, bet dabartinis tautos noras pagal universaliai pripažįstamą tautų apsisprendimo teisę, Lietuvoje dėl tų dokumentų pripažinimo buvo labai siejiamasi. Mat, jie įrodo, kad Maskva su Berlynu mainikavo suvereniomis valstybėmis kaip niekam nepriklausančioms teritorijomis, tuo grubiai pažeisdamos tarptautinę teisę ir savo pačių sutartis su tom valstybėmis. Tai išsklaido sovietų propagandos įrodinėjimus, kad Pabaltijo valstybės neva savo noru prisijungė prie Sovietijos.

Šio straipsnio autorius docentas Alfonsas Eidintas, Lietuvos Mokslų Akademijos istorijos instituto direktoriaus pavaduotojas, prisimena, kad šiuo reikalu š.m. vasario 23-24 d.d. Taline buvo įvykęs Pabaltijo ir Maskvos visuotinės istorijos instituto

delegacijų pasitarimas. Jame istorikas Gediminas Rudis išdėstė savo tautiečių pažiūrą didelei Maskvos istorikų brigadai, "kolegom latviams ir estams kažkodėl tylint". Po turiningo apsikeitimo nuomonėmis, delegacijos pasirašė kreipimąsi į TSRS leisti naudotis visu kompleksu archyvinų dokumentų, išbarstytų po daugelį aukščiausių Maskvos instancijų dokumentų saugykles. Lietuvos kompartijos CK pavedimu, Lietuvos delegacija suformulavo savo pažiūrą į tuos slaptuosius protokolus, konstatuodama, kad tie slaptieji protokolai nulėmė Lietuvos likimą 1939-1940 metais.

Balandžio 17 d. Eidintas, partijos istorijos instituto direktorė prof. V. Kasanauskienė ir istorikai Bauža su Žaliu nuvyko į Maskvą susipažinti su tuo reikalu paruoštu Maskvos istorikų dokumento projektu. Maskviečiai protokolų fakto nepaneigė, nenuslėpdami, kad pagal pirmą protokolą Lietuva buvo atiduota Vokietijos įtakai. Maskviečiai pabrėžė, kad ir jie nematė originalų, tačiau iš tolimesnės istorijos eigos ir kitų dokumentų aiškų, kad jie egzistavo. Maskviečiai taip pat pamini, kad vėliau Lietuva mainais už tam tikras Liubli-no ir Varšuvos vaivadijų teritorijas pateko sovietų įtakon, tačiau neapsižiūrėjo, kad per tuos mainus vokiečiai sau rezervavo tam tikrą ruožą Suvalkijoje, kurį sovietai vėl iš vokiečių atpirko už 7.5 milijonų dolerių.

Maskviečiai savo oficialios nuomonės pareiškimu do

kumente pasmerkė stalininę užsienio politiką ir nurodė, kad TSRS vyriausybės notos - ultimatumai 1940 m. birželio 14-16 d.d. pažeidė diplomatines normas. Maskvinia-me projekte mažiau ryškiai pabrėžtas buvęs Pabaltijo valstybių suverenumas negu lietuviai pageidautų. Eidintas rašo:

"Žinoma, niekas nežino, koks bus galutinis šio dokumento tekstas, perėjęs visus filtrus, kokia liks jo galutinė redakcija ... Per anksti nedžiūgaujame, nes kol kas neaiški ir politinių vertinimų suma dėl Pabaltijo valstybių likimo ir dabartinio jų statuso. Šioje skubioje ir trumpoje informacijoje akcentuosime tik tą, kad didžiulis akmuo lėtai juda į aukštą kalną ir kad Sizifo triūsas ne visuomet yra klaidingas beprasminis."

Tos pačios delegacijos narė istorijos profesorė Vanda Kasanauskienė TIESOJE paskelbtame ELTOS komunikate teigia:

"Parengta, o dabar ir abiejų pusių patikslinta medžiaga bus toliau svarstoma, o vėliau tikriausiai perduota aukštesnioms institucijoms, toms, kurios priima politinius, juridinius bei kitokius sprendimus. Kita vertus, juk reikia formuoti visuomenės nuomonę apie šį vieną sudėtingiausių ir dramatiškiausių tiek Pabaltijo valstybių, tiek TSRS istorijos laikotarpį. Matyti ateis laikas, kai turės būti denonsuoti TSRS ir Vokietijos 1939 m. slaptieji protokolai."

Idomu, kad istorikai pa-

■ Iš kitos pusės

Sena rusų patarlė, labai laisvai ją verčiant, teigia, kad popas vienaip kalba, o velnias savaip elgiasi. Prisiminiau ją skaitydamas Lietuvos laikraščius. Iš vienos pusės laisvai kalbama apie suverenitetą ir ligšiolinės santvarkos netobulumą, iš kitos — toliau leidžiami įprasti įsakai ir įsakymai. Pavyzdžiui, visos Sovietijos Ministrų Taryba balandžio 5 d. įsakė 'pagerinti šalies gyventojų aprūpinimą maisto produktais', įsakmiai nurodydama Lietuvos TSR:

... "organizavus **garantuotą respublikos gyventojų aprūpinimą** mėsa, pienu, kiaušiniais, bulvėmis, didinti šių produktų tiekimą į sąjunginį fondą".

Ar galima įsivaizduoti tokį 'prikazą' kokioje kitoje šalyje? Koks kiltų juokas, jei Floridos gubernatorius įsakytų, aprūpinus vietinius gyventojus, likusius apelsinus išvežti į kitas valstijas.

Tiesa, ir sovietų dabartiniame įsake yra šiokia tokia pažanga. Būtent, visų pirma galima patenkinti savo respublikos poreikius, o po to tik likutį atiduoti kitiems. Iki šiol buvo taip sutvarkyta, kad pagaminto produkto trukutį visiems, įskaitant ir jo gamintojus.

Panašiai ir kitose gyvenimo srityse. Balandžio 8 d. Aukščiausios Tarybos prezidiumas paskelbė įsaką, kuris numato bausmes už tokius 'nusikaltimus':

"Vieši raginimai nuversti tarybinę valstybinę ir visuomeninę santvarką ar ją pakeisti TSRS Konstitucijai prieštaraujančiu būdu arba sutrukdyti tarybinių įstatymų vykdymui, siekiant pakirsti TSRS politinę ir ekonominę sistemas, taip pat tokio turinio medžiagos gaminimas platinimo tikslais arba platinimas —

baudžiami laisvės atėmimu iki trejų metų arba bauda iki dviejų tūkstančių rublių".

Už pakartotinus tokius nusikaltimus baudžiama jau septyniais metais. Ir čia mažas žingsnelis į pažangą. Anksčiau buvo baudžiama 25 metais. Ne tik už kėsinimąsi, bet ir pagalvojimą. Tačiau valstybėje su tokia savo piliečių teisių apsauga kaip Sovietija, valdžia ir toliau yra visagalė. Net šis įsakas nebuvo priimtas visos Tarybos, bet tik jos prezidiumo.

Bandantiems užmegsti ne asmeninius, bet organizacinius ryšius tarp tėvynės ir išeivijos verta prisiminti, kad pagal tą patį įsaką:

"Šio straipsnio numatyti veiksmai, padaryti pagal užsienio organizacijų ar jų atstovų užduotį arba panaudojant iš minėtų organizacijų gautas materialines vertybes ar technines priemones — baudžiami laisvės atėmimu nuo trejų iki dešimties metų." (vm)

Vokietija vėl...

(Atkelta iš 1 psl.)

grėsmės ir naujo ginklavimosi daugiau pasiekęs Europos fronte, negu visi jo pirmataikai savo grėšimais.

Tuo tarpu Amerikoje prasideda bruzdėjimas prieš Busho administraciją, kaltinant ją nerangumu, iniciatyvos atidavimu Gorbačioviui ir dėl kalbų apie ginklų patobulinimą politiškai netinkamu tam laikui. Prezidentas Bush dar šį mėnesį važiuos į Europą, į NATO sąjungos galvų mitingą. Ten jis turėtų surasti naują formulę NATO sąjungos pratęsimui.

Antrą vertus, jei sovietai dabar griežtai pasipriešintų Lenkijos ir Vengrijos — ko gero labai greitai ir Čekoslovakijos — bandymams pasiekti didesnę nepriklausomybę, o taip pat griežčiau kovotų su visų rūšių disidentais savo pačių imperijoje, tai parodytų, kad sovietai ir toliau yra vilkas avies kailyje ir visos kombinacijos dėl Vokietijos pasitraukimo ar bent atsitolinimo nuo NATO neturės realaus pagrindo — priešą dar negalima bus laikyti dingusiu.

Jachtos "Lietuva" įgula anksti pavasarį rūpinosi pasiruošimu kelionėn.

tys negali konstatuoti teisybės, kaip ji jiems atrodo. Tai dar turi nuspręsti politiniai valdovai, patys neteisėtai atsidūrę Kremliaus soste.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

Train to be a Professional

• SECRETARY
• EXECUTIVE SEC.
• WORD PROCESSOR

HOME STUDY / RES. TRAINING
• FINANCIAL AID AVAIL.
• JOB PLACEMENT ASSIST.
1-800-327-7728

THE HART SCHOOL
a Div. of A.C.T. Corp.
Natl. Hdqtrs, 4699 N. Fed. Hwy.
Pompano Bch. FL

SHELBY ENTERPRISES INC.

We are a fast paced manufacturer specializing in steel tube fabricating. We are looking for several mature qualified dedicated individuals with experience in the following areas:

- MACHINE Set-Up and Repair
- TOOL ROOM
- QUALITY INSPECTION

1-st & 2nd Shift

We offer an attractive compensation package including competitive wages, full benefits, uniforms and more.

Send resume including salary history to:
SHELBY ENTERPRISES
P.O. BOX 313
ROMEO, MI 48065

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP.O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103

TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA (USPS 157580)

POSTMASTER: Send address changes to DIRVA
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$25.00 • Single copy 60 cents.

Prenumerata metams \$25.00, pusei metų \$15.00 • Atskiro numerio kaina 60 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapypvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Kreipimasis į Amerikos lietuvius

Mes plaukiame į Naująją žemyną. Mūsų širdyse — Lietuvos vardas, mūsų lūpose — jos pasveikinimas istorijos vėtrų išbarstytiems vaikams.

Mes imamės pakartoti kelią, kurį Jūs nuplaukėte varganais imigracijos biurų garlaiviais ar tremtinių likimo išginti.

Jūs lydėjo išsiskyrimo gėla, prieš mus — susitikimo džiaugsmas. Į mūsų laivų bures pučia galingi, gailūs tautinio ir dvasinio atgimimo vėjai, mus skatina Dariaus ir Girėno ryžtas, kad "lietuvis būtinai įveiktų klastingąją Atlantą Tėvynės Lietuvos garbei". Žmogus laisvas tiek, kiek įveikia gamtos ir aplinkybių jėgas. Savo žygiu mes norime sustiprinti jūsų ir mūsų dvasią bendriems darbams vardan brangiosios Lietuvos.

Lietuvos buriotojai pirmą kartą ryžtasi perplaukti platųjį Atlantą. Trys jachtos "Lietuva", "Audra" ir "Dailė" 1989 m. gegužės 1 d. išplauks iš Klaipėdos New Yorko link. Jūreiviai keliaus bemaž tuo pačiu maršrutu, kurį 1933 m. liepos mėnesį padangėje brėžė mūsų drąsiųjų lakūnų "Lietuanica". Jei Neptūnas bus

palankus, birželio 10 dieną 12 val. prisirišime prie New Yorko krantinių. Amerikos žemės vėjas jachtų laivagaliuose plevens mūsų šventą Trispalvę!

Mes plaukiame vardan Lietuvos. Įveikdami priešiško bango ir erdvės tolybę, mes tiesiame Jums, mūsų broliai, rankas — ilgus metus mus skyręs Atlantas tegul tampa vienybės tiltu.

Vardan tos Lietuvos — vienybė težydi.

Jachtų kapitonai:

Pasiruošusių išplaukti į Ameriką trijų jachtų įgulos, atsisveikindamos pražygiavo pro tūkstantinę minią Klaipėdos sporto stadijone gegužės 1 dieną.

Mieliems broliams ir sesėms Amerikoje

LIETUVOS
PERSITVARKYMO SAJŪDŽIO
KLAIPĖDOS MIESTO TARYBOS
MEMORANDUMAS

Likimas po visą pasaulį išblaškė ir taip negausią lietuvių tautą. Mūsų protėviai, palikę samanotas bakūzes, bėgo nuo carinės priespaudos ir rekrūtų, vėliau — nuo kolonizatorių palikto skurdo. Tačiau daugiausia mūsų tėvynainių pasitraukė iš gimtinės, gelbėdamiesi nuo stalininių okupantų, nuo raudonojo teroro. Likę Tėvynėje buvo žudomi ir gyvi deginami savo sodybose, kankinami kalėjimuose, šimtai tūkstančių atsidūrė Šiaurės ledjūrio salose ir Sibiro lageriuose, kiti — skurdo, badavo, kentė nuo fizinio ir dvasinio teroro.

Dabar Sovietų Sąjungoje — pertvarka. Atgimsta vi-

sos užguitos ir rusintos tautos.

Pertvarka ypač sparčiais žingsniais žengia Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, kurios prieš pusšimtį metų, Hitleriui ir Stalinui susitarus, buvo sovietų okupuotos. Net rusų tautos žmonės, ilgus dešimtmečius laikyti visų tautų 'vyresniaisiais broliais' ir siuntinėti į plačiosios imperijos pakraščius, ima pamažu susiprasti, ryžtasi nusikratyti diktatorių saualės, sukurti pilna to žodžio prasme demokratišką santvarką.

Tačiau dar yra gyvų stalinizmo ir didžiurės šovinizmo jėgų. Hitlerinis fašizmas seniai pasmerktas, jo žmogžudžiai — kariniai nuskaltėliai nuteisti arba dar vis ieškomi, surandami ir teisiami. Stalininis socializmas, nuo kurio žuvo žymiai daugiau žmonių nei nuo fašizmo ir kuris yra žymiai pavojingesnis, nes paremtas melu, apgaule ir demagogija, pasaulyje ligi šiol dar nėra pilnai suprastas ir reikiama pasmerktas, dar nelikviduoti jo grobikiški padariniai. Sovietų Sąjungoje vykdytas genocidas, masiški žmonių žudymai ligi šiol švelniai vadinami "klaidomis", o stalininiai žudikai neteisiami.

Pertvarkos paskatintos tautos bando išsivaduoti. Tačiau kariuomenės panaudojimas mitingo išvaikymui praėjusių metų rudenį Vilniuje, daugelyje kitų imperijos miestų, armėnų žudymas ir areštai, kruvinos Tbilisio gatvės rodo, kad kova už laisvę dar tik prasideda ir kad ji bus sunki.

BroLIAI ir sesės! Siekdami laisvės ir demokratijos, mes pasiryžę kovai ir aukai, nes šventai tikime: sukursime tokią Lietuvą, iš kurios niekas niekur nebus vežamas tremiamas, iš kurios niekam nereikės bėgti. Lietuva bus tokia, į kurią galės sugrįžti vi-

si po platų pasaulį išblaškyti jos vaikai.

Mūsų kova bus sėkmingesnė ir auka mažesnė, jeigu mus supras viso pasaulio tautos. Todėl mes kreipiamės į Jus, broliai ir sesės, per Jus — į visus amerikiečius, į JAV senatą, į viso pasaulio lietuvių ir dorus kitų tautų žmones: padėkite mums. Visas pasaulis, Suvienytų Nacijų Organizacija turi pareikalauti, kad nedelsiant būtų likviduoti stalininio socializmo padariniai, kad Sovietų imperijos okupuotos šalys vėl taptų laisvos.

Tegyvuoją nepriklausomą Lietuvą!

Vardant tos Lietuvos — vienybė težydi!

Lietuvos Persitvarkymo Sajūdžio Klaipėdos miesto tarybos nariai:

Arūnas Acus
Edmundas Andrijauskas
Vytautas Čepas
Eugenijus Gentvilas
Algirdas Grublys
Algimantas Jucys
Vytautas Karčiauskas
Kostas Kaukas
Antanas Kontautas
Sigitas Kudarauskas
Nijolė Laužikienė
Vaclovas Mikulskis
Kęstutis Miniotas
Vytautas Paukštė
Vytautas Plečkaitis
Romualdas Starkus
Ramunė Staševičiūtė
Irena Stulpinienė
Zita Šličytė
Vytautas Šliogeris
Alfredas Tytmonas
Gintaras Tomkus
Rimantas Ulevičius
Dionyzas Varkalis
Aleksandras Žalys

Memorandumui vienin-
gai pritarta daugiatūkstantiniame klaipėdiečių mitinge 1989 m. gegužės 1 d., skirtame trijų jachtų — "Lietuva", "Audra" ir "Dailė" — palydoms į Ameriką. Jūreiviai paprašyti nugabenti ir įteikti šį Memorandumą Amerikos lietuviams. Kiekvienam ekipažui įteikta po vieną pirmąjį egzempliorių.

Atsisveikinime Klaipėdoje su "Žygio per Atlantą" įgulom, atsikūrusios skautijos gretos su vėliavomis eisenoje prie jachtų.

■ laiškai Dirvai

KOKI GRIMĄ ČEKUOLIS NUSIPLOVĖ?

Juozas Žygas paskelbė straipsnį "Kai veidrodyje save pamato" (Dirva 1989 balandžio 13 d., Nr. 15 – 8). Juozas Žygas našus žurnalistas. Mėgsta dinamiškus įvykius, dažniausiai sugeba juos drąsiai, taikliai ir objektyviai vertinti. Tik ne šį kartą. Drąsos, tiesa, ir šį kartą net per daug, bet objektyvumu jis taip toli nuo tiesos, kaip Marksas nuo Dievo.

Žygas dėsto: "Keitėsi laikai ir mes keitėmės. Gal per daug greitai užmiršome skriaudas ir nuoskaudas

atleidome. Pereitą rudenį šviesos - Santaros kvietimu lankėsi ok. Lietuvos kultūrininkai, jų tarpe ir Alg. Čekuolis, Gimtojo Krašto redaktorius. Mes jį gerai žinojome. Atsimeiname, kai jis su malonumu išėvija purvu drabstė. Bet persitvarkymo vardan jam atleisdome. O jis ne nebando atsiprašyti. Lipo ant scenos ir jautėsi, kaip namuose. Beveik didvyriu prisistatė, atrodė, kad Sąjūdis tik jo pagalba juda. Ir mes jam plovome. Nė klausimo nekėlėme, ar jis persitvarkęs, ar tik nusigrimavęs. Grįžęs į Vilnių, nusiplovė grimą,

ir pasirodė jo tikrasis veidas".

Dabar, sekdami žygo minties slinktį, lauktume, kaip Čekuolis jau be grimu ir tikruoju veidu vėl ėmė su malonumu išėvius purvais drabstyti. O esame nuvedami į teatrą, kuriame išėvijai jokio vaidmens nebuvo paskirta. Čekuolis straipsniu "Kiaulės snukis" (Gimtasis kraštas, 1988 m. lapkričio 10-16, Nr. 45) jautriu žodžiu aprašo įvykį, kurį Žygas ištisai patuoja. Trumpai: į krautuvelę "Sėklos" įėjo vyras, nieko nepirko, tik skaitė prekių pavadinimus ir vis garsiau reiškė savo nepasitenkinimą. Paskui ėmė šaukti ir spjovė pardavėjai Irenai M-kajai į veidą.

A. Čekuolis įvykio aprašą palydi ilgoku komentaru ir padėties vertinimu.

J. Žygas Čekuolį ironizuoja: Didžiausias įvykis. Didžiausias nusikaltimas! Ir sprendžia: "O reikalas labai paprastas".

Čekuoliui reikalas net labai nepaprastas. Jis geriau kaip mes žino, kokia įtampa yra atsiradusi Rytų Lietuvoje ir ypačiai Vilniuje, lietuvių kalbą paskelbus Lietuvos valstybine kalba. Jau ir mes čia žinome, kad Kremlius nėra mūsų pusėje.

Tokie provokatoriai, tokie "Kiaulės snukiai" rusams ir lenkams gali labai pasitarnauti. Reikia žinoti, kad specialūs maskolių daliniai Lietuvos dekretus dar gali įtrypti į Vilniaus gatvių grindinį, net lietuvių krauju palaistytą. "Jedinstvo" tik to ir laukia. Tik lietuvių kantrybė, išmintis ir vienybė išgelbės tai, kas jau laimėta ir leis atsargiai žygiuoti į nerpiklausomybę. A. Čekuolis prie šio įvykio davė gerą padėties vertinimą ir išmintingų sugestijų.

Alg. Čekuolis yra Gimtojo Krašto vyr. redaktorius. Gimtojo Krašto veidas yra Čekuolio veidas. O jis jau daug mėnesių yra mums, išėviams, pagarbus, Lietuvai ir visai lietuvių tautai teisingos ir patriotiškos informacijos šaltinis.

Šiuo istoriniu Lietuvos laikotarpiu mes turime mokytis daug kam atleisti. Tarp tautos kamieno ir išėvijos turi dygti ir šaknis giliai leisti tvirta taika. Dėl to turime jausti ir elgtis, kad patys nebūtume reikalingi atleidimo.

V. Mariūnas
Cleveland, Ohio

KAIP AŠ SUPRANTU ŽMOGAUS LAISVĘ

Nėra nė vieno žmogaus mūsų dideliame pasaulyje, kuris nėra vertas turėti žmogaus laisvę. Ar juodas ar baltas, japonas ar indėnas, amerikietis ar rusas, visi žmonės mūsų pasaulyje

Jurgio Mačiūno kelias į meno pasaulį

Jurgis Mačiūnas (gimęs 1931 m. Kaune ir miręs 1978 m. New Yorke) studijavo meną, architektūrą ir grafiką Cooper Union New Yorke ir baigė architektūros studijas Carnegie Institute of Technology Pittsburgh 1954 m., o 1961 m. pradėjo meno sąjūdį Fluxus, kuris plačiai išsiplėtė per visą pasaulį. Fluxus meninė kryptis yra apjungti visus menus per spontaniškumą ir meistriškumą. Tai yra beveik priešingybė, o Jurgis Mačiūnas per savo kūrybingumą ir išradingumą atvėrė naują pasaulį. Pavyzdžiui, jo kompozicija pianinui ir gėlėms susideda iš vakarinių rūbais apsirengusio aktorius, kuris išėina scenon ir padeda gėlių vazą ant pianino. Arba, šachmatų lenta su smėlio laikrodžio figūromis.

Kaip dažnai atsitinka meno pasaulyje, Jurgis Mačiūnas, metęs pelningus darbus, kur jis yra gavęs net 40 patentų, dirbo ir veikė neturte, nors jam, dar būnant gyvam, meniniai pasiekimai sekė vienas po kito. Po jo mirties Gilbert ir Lila Silverman, meno mecenatai iš Farmington Hills, Michigan, pradėjo rinkti didžiąją Fluxus kolekciją, kuri dabar randasi Fyfe pastate Detroito centre. Šiais metais įvykusi Fluxus paroda Museum of Modern Art New Yorke ir jos pakartojimas šią vasarą Cranbrook Academy of Art Museum Bloomfield Hills Michigane

je yra verti šių svarbių laisvių, be kurių mūsų jau nusikaltęs pasaulis būtų dar blogesnis.

Žmogaus protui šita idealistinė mintis yra labai logiška ir gera. Bet realistiškai tokia pasaulinė sutartis nėra galima. Kraštų valdžios ir žmonių religiniai tikėjimai sustabdo plačios laisvės ir taikos sutartis.

Prietarai irgi daro skirtumą žmogaus laisvės pažeidimui mūsų pasaulyje, todėl, kad žmonės neišmoka, jog žmogaus odos spalva ar žmogaus tautybė nedaro skirtumo jo gerume kitiems žmonėms. Mūsų pasaulis ir žmogaus laisvės stovis būtų labai pagerintas, jeigu mes nebūtume tokio galvojimo žmonėmis. Jeigu žmonės tik truputį pagalvotų apie kitų žmonių tikėjimus ir juos pagerbtų, žmogaus laisvė mūsų pasaulyje padidėtų pastebimai.

Petras Mošinskis
Los Angeles
lituanistinė mokykla,
10 skyrius

yra tik pradžia Jurgio Mačiūno kelio į meno pasaulio viršūnes.

Meno istorikas Jon Hendricks, autorius Fluxus Codex, Harry U. Abrams, Inc., New York, 1988 m., 616 p., ri Fluxus etc., Addenda I, Ink and New York, New York, 1983 m. 297 p., teigia jog Jurgis Mačiūnas yra sekantis svarbiausias menininkas po Marcel Duchamp dvidešimtojo šimtmečio.

Mes, kurie pažinome Jurgį Mačiūną, nesistebime jo dabartiniu pasisekimu. Beje, Jurgis neturėjo daug draugų lietuvių tarpe. Jo artimiausias ryšis su lietuviiais buvo jo sesuo Nijolė Valaitienė, kuri jam daug padėjo jo nedatekliaus metuose ir jo sunkioje ligoje, kas buvo nepagydomas ir skausmingas pankratinis vėžys. Jis artimai bendradarbiavo su Jonu Meku ir Almu Šalčium.

Ketvirtas lietuvių nuo pačios pradžios 1961 metais buvo dabartinis Sąjūdžio pirmininkas prof. Vytautas Landsbergis, su kuriuo J. Mačiūnas palaikė artimus ryšius. Landsbergis svarsto galimybes apie Mačiūno parodą Lietuvoje. Mačiūno gerbėjai amerikiečiai buvo maloniai nustebinti, matydami Vytauto Landsbergio nuotrauką pirmame New York Times puslapyje. Tai dar vienas šių laikų lietuviškas stebuklas — menininkas tampa valstybininku.

Šios pastabos yra paskatinimui susisiekti su manim tiems asmenims, kurie pažino ar bendravo su Jurgiu Mačiūnu. Bus rašoma Mačiūno biografija. Taigi praneškite apie save man: Saulius Šimoliūnas, 665 W. Warren Avenue, Detroit, Mich. 48201. Telef. (313) 832-3117.

PRINTING

Opportunity for the right person if you are expd in contact processes such as:
FILM NEGATIVE
WASHOFF - MYLAR
PAPER PRINTS
& ARE SELF-STARTER
EQUITABLE BLUEPRINT & PHOTO
PRINT CO., INC. - Wants You!
We are an equal oppty employer.
ALL UNION SHOP
Must be U.S. Citizen or have a greencard.
Call Lori at (212) 962-5672
for an appointment for an interview.
(15-24)

WANTED JOURNEYMEN OR 1ST CLASS SKILLED DIEMAKERS

Be able to set up work from blue prints & close tolerance. Needed — Experienced in progressive and line dies. Excellent working environment with CAD/CAM capabilities and CNC equipment. Excellent opportunity for good Diemakers. Please apply in person at: Sequolia Tool, 13222 Merriman, Livonia, MI 48150.
(12-18)

CHIEF DRAFTSMEN

Structural Steel, minimum 10 years experience working for structural steel fabricator or structural steel job shop. Benefits: 2 weeks vacation, paid major medical, sick time, earn time, profit sharing, salary \$40,000 plus. Send resume or call John Denton
STEELTECH
105 Old Windsor Rd.,
Bloomfield, CT 06002
203-242-7769
(18-22)

1989 M. KELIONĖS Į LIETUVĄ

BIRŽELIS

LIETUVA, RUSIJA, ŠVEDIJA IR SUOMIJA — 18 dienų: 7 d. Lietuvoje, 6 naktys Vilniuje, 2 Kaune, 2 Maskvoje, 2 Leningrade, 2 Stokholme, 1 Helsinkyje. Kelionė į Baltijos jūrą naktį iš Stokholmo į Helsinkį.
Kellonė Nr. 627 birželio 27-liepos 13 \$2,949 iš Bostono ir Niujorko \$3,132 iš Čikagos

LIEPA

LIETUVA IR ŠVEICARIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 2 Zūriche.
Kellonė Nr. 713 liepos 13-27 \$2,269 iš Bostono ir Niujorko \$2,452 iš Čikagos
LIETUVA, RUSIJA IR SUOMIJA — 15 dienų: 7 d. Lietuvoje, 5 naktys Vilniuje, 2 Kaune, 2 Maskvoje, 2 Leningrade, 2 Helsinkyje.
Kellonė Nr. 717 liepos 17-31 \$2,459 iš Bostono ir Niujorko \$2,642 iš Čikagos

RUGPJŪTIS

LIETUVA IR ŠVEICARIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 8 naktys Vilniuje, 3 Kaune, 2 Zūriche
Kellonė nr. 803 rugpjūčio 3-17 \$2,299 iš Bostono ir Niujorko \$2,482 iš Čikagos
LIETUVA, AUSTRIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 8 naktys Vilniuje, 3 Kaune, 2 Vienoje.
Kellonė Nr. 810 rugpjūčio 10-24 \$2,399 iš Bostono ir Niujorko \$2,582 iš Čikagos
LIETUVA, RUSIJA IR SUOMIJA — 15 dienų: 7 d. Lietuvoje, 6 naktys Vilniuje, 2 Kaune, 2 Maskvoje, 2 Leningrade, 2 Helsinkyje.
Kellonė nr. 814 rugpjūčio 14-28 \$2,459 iš Bostono ir Niujorko \$2,642 iš Čikagos

RUGSĖJIS

LIETUVA IR SUOMIJA — 14 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 1 Helsinkyje.
Kellonė Nr. 914 rugsėjo 14-27 \$2,209 iš Bostono ir Niujorko \$2,392 iš Čikagos
LIETUVA — 10 d.: 7 dienos Lietuvoje, 8 naktys Vilniuje.
Kellonė Nr. 944 rugsėjo 14-23 \$1,799 iš Bostono ir Niujorko \$1,982 iš Čikagos

SPALIS

LIETUVA IR AUSTRIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 2 Vienoje.
Kellonė Nr. 105 spalio 5-19 \$2,159 iš Bostono ir Niujorko \$2,342 iš Čikagos

LAPKRITIS

LIETUVA IR SUOMIJA — 14 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 1 Helsinkyje.
Kellonė Nr. 102 lapkričio 2-15 \$1,699 iš Bostono ir Niujorko \$1,882 iš Čikagos

GRUODIS

LIETUVA IR BELGIJA Naujų Metų kelionė, 14 dienų: 9 naktų Vilniuje, 1 Maskvoje, 2 Briuselyje
Kellonė Nr. 129 gruodžio 29-sausio 11 \$1,599 iš Bostono ir Niujorko \$1,782 iš Čikagos

BALTIC TOURS & ORBIS PARODO VISĄ LIETUVOS IR LENKIJOS GROŽĮ

16 d. kelionė: 6 d. Lietuvoje
7 naktys Vilniuje, 4 Varšuvoje, 2 Krokuvoje, 1 Zūriche.
Kellonė Nr. 616 birželio 16-liepos 1 \$2,159 iš Bostono ir Niujorko \$2,342 iš Čikagos
Kellonė Nr. 714 liepos 14-29 \$2,159 iš Bostono ir Niujorko \$2,342 iš Čikagos
Kellonė Nr. 811 rugpjūčio 25-rugsėjo 9 \$2,159 iš Bostono ir Niujorko \$2,342 iš Čikagos

Ekskursijos į Palangą ir Klaipėdą su pernaktuojimu kiekvienai grupei!

Baltic Tours patarnauja sudarant jūsų artimesiems dokumentus viešnagai pas jus.

Nuperkamos mašinos ir kitos dovanos užsienio valiutos parduotuvėse Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje.

Taip pat pradėdame naują paslaugą, statant paminklus jūsų mirusiems giminiams Lietuvoje.

Platesnei informacijai ir kelionių lankstinukams kreiptis:

BALTIC TOURS
77 Oak St., Suite 4
Newtown, MA 02164
Tel.: (617) 965-8080

KŪRYBA IR MOKSLAS

Pokalbis su Vytautu Meškausku (2)

'Piktžolėm gražiai pražydus'

— Prisiminę spaudos nuotykius Vokietijoje, grįžkime į Ameriką...

— Atvažiuavau, galima sakyti pavėluotai. Mat, į Vokietiją repatrijavau. Tai galėjau padaryti, nes mano žmonos motinos giminė į Suvalkiją atsikraustė iš Rytų Prūsijos. Būdamas Vokietijos pilietis, nors pačios prasčiausios (bestimt fuer Altreich) rūšies negalėjau įvažiuoti į JAV kaip DP. Reikėjo palaukti "volksdeutsche" emigracijos. Kai atėjo eilė, buvo pasakyta, kad tuo pagrindu negaliu įvažiuoti, nes atvažiuodamas į Vokietiją pasiskaciau esąs lietuvis. Tačiau mano žmonai — Eugenijai Kučinskaitėi, kuri mane, taip sakant, atsivežė į Vokietiją nebuvo jokių kliūčių išsivežti ir į Ameriką. Kaip gerai, kad šiuo atveju moteris turėjo lygias teises su vyrais.

Pamėgęs žurnalizmą Vokietijoje tikėjau, kad ir čia galėsiu tuo pačiu verstis. Juo labiau, kad čia buvusi spauda ne visai atitiko naujų ateivių poreikių. Buvo panašiai kaip su oru, visi juo skundžiasi, bet nieko nedaro jo pagerinimui. Maniau, kad būtų dar vietos kiek kitoniškam savitraščiui, daugiau primenančiam amerikoniškus magazinus. Pasiklausiau vieno kito nuomonės. Konsulas Daužvardis, atsimeinu, atsakė saliamoniškai: nebandysi —

Apleidžiant Vokietiją ...

nežinosi. 'Ką gi pabandžiau dar neturėdamas automobilio.' Jį jau turėjo mano bendradarbis iš Vokietijos laikų J. P. Palukaitis, kuris pradžioje talkininkavo darbu. Taip gimė ATSPINDŽIAI. Tačiau kaip nesinorėjo prisipažinti pralaimėjus. Leidau juos su nuostoliu ir toliau, nors pragyvenimui reikėjo eiti šluoti Chicagos Tribune, kuris save vadino The World Graetest Newspaper — vis šiočia tokia paguoda. ATSPINDŽIAI darėjo kaip mėnraštis, paskutiniu laiku jų leidimą perėmus leidyklai TERRA (V. Civinskui). Susidomėjimas lietuviškais mažėjo, nors naujausių emigrantų ūkinė padėtis vis gerėjo. Už poros metų pasirodė eilės kultūrininkų pasirašytas atsišaukimas apie kultūrinį

nuosmūkį, kuris turėjo tiesos.

— Teisman čia niekas nepatraukė?

— Ne, bet nepasitenkinimo, žinoma, buvo. Kaip Vokietijoje daug kas gyrė slapta ir bandė per mane suvesti savo sąskaitas su tikrais ar įsivaizduotais priešais. Tiesa sakant, nebuvo daug apie ką ginčytis. Šiautė šaltasis karas. Tai buvo pagrindinė tema. Na, žinoma ir netolima tragiška Lietuvos praeitis. Talkininkaudamas Kongreso Kersteno komisijai teisininkas (s. d.) Jonas Talalas surinko, labai daug medžiagos apie pirmąjį bolševikmetį, kuria leido man pasinaudoti. Sustojus ATSPINDŽIAMS išėjau į bėgimą bendradarbiau MARGUTYJE, kurį iš juokų laikraščio Br. Dirmeikis bandė padaryti rimtesniu, o A. Mackus, turint galvoje visas sąlygas, paverė daugiau kultūriniais klausimais besidominančiu žurnaliuku. Taip pat ir Tysliavos VIENYBĖJE, kuris daugiau žadėjo negu galėjo ištesėti.

— O kaip su DIRVA?

— Likimo ironija panorėjo, kad kažkaip atsiderm priešinguose frontuose. Ypač TIESAI paskelbus Rastenio tardymo protokolą. Mano pažiūrą į spaudą turbūt geriausiai atvaizduoja Pauliaus Augiaus piešinys ATSPINDŽIŲ antraštėje. Lekia berniukas siūlydamas laikraštį. Būdamas susižinojimo tarnyboje negali ką nors nuslėpti — rūpi kaip galima greičiau pasidalinti naujienomis su savo skaitytojais. Visos naujienos turi gerų ir blogų pusių, jei ne vienam tai kitam. Svarbu jas tuojuo perduoti — dėl jų ginčytis galės istorikai. Su šypsena turiu paklausti: ar žinai, kad pagal 1935 m. mūsų spaudos įstatymą vaikai ant gatvės galėjo išrėkti tik spausdinio pavadinimą ir jo kainą! Net žinia apie prasidėjusį karą turėjo būti tyliai pranešta!

— Grįžtant prie DIRVOS...

— Jos 1959 m. liepos 9 d. nr. pasirodė karikatūra, mane vaizduojanti su Tysliava. Nežinau, ar ją kas atsimena, bet ji sugestijonavo mano kažkokių ryšių su vokiečių radiju. Paaiškimui galiu pacituoti Vytauto Alseikos laišką, kuris, atrodo, ruošdamasis grįžti į Lietuvą norėjo nu-

Straw decorations, in the shape of constellations, have been used in Lithuania for 2,000 years and on Christmas trees for 200 years. Admiring some are, l. to r., Vytautas Meškauskas, day junior, Eric, Mrs. Meškauskas, Nora, and Rokas.

Uždarbiaujant Chicago Tribune (iš jos tarnautojų magazino Kalėdų nr.)

sivežti didesnę informacijos kraitį. Alseika 1961 m. rašė:

"Kadangi 1945 m. kolega dirbai Berlyne radijo srityje — darbą, kuris tautiniu požiūriu juk jokių būdu negali būti smerkiamas (sic! — vm). Kiek prisimeinu tai buvo Vinetos bendrovė. Tuo pat metu, spėju, gal prisimeni ir daugiau kas buvo daroma ar galvojama Vokietijoje, ar Berlyne... Apie radijo veiklą kitur — kaip Roctocke, Stolpe, Liepojuje — gavau informacijų iš buv. radijofono veikėjo J. Stonio Brooklynė...

...Nemanau, kad reikėtų slėpti pavardes, nebent tas, kurie liko Lietuvoje ir pan. Juk bolševikai puikiai žino, kas dirbo vokiečių metais Kaune ar Vilniuje..."

Tos žinios Alseikai buvo reikalingas neva tai Liet. Enciklopedijai.

Iš tikro minėta VINETA buvo propagandos ministerijos daugiau ar mažiau vertimo biūras. Goebelsas labai norėjo, kad visa propaganda eitų per jo žinybą, tačiau Okupuotų Rytų ministras Rosenbergas norėjo vesti savo propagandą per okupuotų kraštų įstaigas. Vinetoje zuvo verčiamas į lietuvių kalbą tik žinios iš frontų ir transliuojamos ne per Lietuvos, bet Vokietijos radijo stotis. Vertėjai ir pranešėjai turėjo labai laikytis teksto. Neatsimeinu, kad kada nors būčiau vertęs Lietuvą liečiantį tekstą.

Darbas Vinetoje manęs neišgelbėjo iš pervedimo į tankų radijatorių fabriką, o vėliau įjungimo į gaisrininkus. Turbūt nebūtų man reikėję tai pasakoti, jei ne Albinas Švirnickas, mane išgelbėjęs Berlyne, kur ap rūpintas lietuvišku pasu daugiausia pėsčias per Hamburgą patraukiau į Bavariją, kur buvo atsidūrusi mano žmona su sūneliu po Dreseno subombardavimo. Karas pagaliau pasibaigė.

— O 'kelionė' į Dirvą?

— Tiek daug išvaikščiojus nebuvo komplikuo. Įvykus jos redakcijoje permainom, red. J. Čiuberkis pakvietė rašyti tarptautines politines apžvalgas, kurios nesukeldavo nepasitenkinimo.

— Na, o kaip atrodo ateitis?

— Visai neseniai ji buvo tamsi. Naujų bendradarbių galėjom laukti tik iš Lietuvos. Bet ten žurnalizmu (ir net menu) galėjo verstis tik partijos nariai, atseit, tikros piktžolės. Bet štai įvyko stebuklas. Pūstelėjus šiltesniam Gorbačiovo vėjui — tos piktžolės pražydė gražiausiais lietuviškais žiedais. Jei jiems dėl to reikės bėgti — pasipildys mūsų bendradarbių ir skaitytojų eilės. Geresniu atveju — daug kas vistiek atvažiuos į šį kraštą. Galėsime keistis informacijom. Jau dabar rašom daugiau apie įvykius Lietuvoje negu tarptautinė politiką, kuri kadaise buvo mūsų kasdienė duona...

Išvažiuojant iš Chicagos 1980 metais.

Train for careers in

•AIRLINES

•CRUISE LINES

•TRAVEL AGENCIES

HOME STUDY/RES. TRAINING

•FINANCIAL AID AVAIL.

•JOB PLACEMENT ASSIST.

1-800-327-7728

A.C.T. TRAVEL SCHOOL
Nat'l Hdqtrs, 4669 N. Fed. Hwy.
Pompano Bch. FL

EXPERIENCED
MACHINISTS

Need (4) immediately for rapidly expanding company. Experienced on Lathes & Mills. Must be able to work from prints, setup & operate. Excellent company paid benefits & vacation. Starting wage based on experience. Apply in person between the hrs. of 9-3 pm. or call Bruce at (215) 443-7517

Dick Moll & Sons, Inc.

415 Constance Dr.,
Warminster, PA. 18974

CABINET MAKER

Exp. necessary. Full time. Wood & plastic laminate from prints. Send resume or apply Wood Dimension, Inc., 1295 W. 78th, Cleveland, OH 44102. (18-24)

CHICAGOS LIETUVIAI

Antanas Juodvalkis

ATIDARYTAS LIETUVIŲ MUZIEJUS

Lituanistikos tyrimo ir studijų centras (LTSC), esantis Jaunimo centro patalpose, Chicagoje, įrengė Lietuvių muziejų, kurio atidarymas įvyko š. m. balandžio 23 d. Atidarymui vadovavo LTSC valdybos pirmininkas dr. Jonas Račkauskas, o kaspiną perkirpo gen. konsulas Vaclovas Kleiza, LB kultūros tarybos pirmininkė Dalia Kučėnienė, muziejų direktorė Nijolė Mackevičienė ir Krištanavičiaus fondo steigėjas kun. Vaclovas Gutauskas, SJ. Jie ir pasižliaugė jau ukauptais ir gražiai sutvarkytais turtais ir palinkėjo sėkmės kaupiant muziejinius eksponatus.

Dr. J. Račkauskas ypatingą padėką išreiškė muziejaus statytojui, jau mirusiam Liudui Šimaičiui, o dalyvaujančiai našlei prisegė gėlę, taip pat dėkojo Alfonsui Eitučiui. Muziejus įrengtas antro aukšto mokyklos koridoriuje, įmontuotose įstiklintose vitrinose. Įrengimas ir eksponatai atrodo išpūdingai. Muziejaus minėti įrengėjai savo ilgą valandų darbą paaugėjo nieko nepaimdami, o LTSC parūpino medžiagas,

kurių išlaidas dalinai padengė Krištanavičiaus fondas.

Muziejuje jau yra sukaupta daug lituanistikos, žemės ūkio reikmenų, bažnytinių ir organizacijų vėliavų bei ženklų, antspaudų, medalių ir ordinų, Lietuvos pašto ženklų, tautinių rūbų, audinių ir juostų, medžio drožinių, stovyklėlių, retų knygų ir įvairios spaudos, paveikslų ir kitų kitokių senų ir retai užtinkamų dirbinių. Į LTS Centrą yra įsijungę: Pasaulio lietuvių archyvas, Pedagoginis lituanistikos institutas, Lietuvių istorijos draugija, Budrio vardo lietuvių foto archyvas, Lietuvių dailiojo meno institutas ir kiti.

LTS Centro vadovybė rūpinasi lietuvių kultūrinių lobių išlikimu ir prašo tautiečių, turinčių lituanistinių dalykų — knygų, laikraščių, audinių, drožinių, dokumentų, tautodailės ir kt., atiduoti Centrai (adresas: Jaunimo centras, 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636, telef. (312) 434-4545).

Taip pat LTS Centras prašo ir piniginių aukų, nes eksponatų tvarkymas ir tinkamas paruošimas bei išdėstymas reikalauja pinigų. Atidarymo metu treje-

Perkirpdami juostą, muziejų atidaro Nijolė Mackevičienė, gen. konsulas Vaclovas Kleiza, Dalia Kučėnienė ir kun. Vaclovas Gutauskas, S.J. J. Tamulaičio nuotr.

tas organizacijų įteikė didesnes ar mažesnes aukas, o jų reikia žymiai daugiau ir nuolatinių. Krištanavičiaus fondas prisideda prie Centro išlaikymo, bet jo kapitalas nėra didelis ir gaudamų pajamų nepakanka Studijų centrui išlaikyti.

Išsivija jau taip išplėtė švietimo, kultūrinę, visuomeninę ir politinę veiklą, kad jai finansuoti nepakanka veikiančių fondų gaudamų pajamų. Visuomenė daugiau dėmesio turėtų skirti išsivijos veiklai ir ją tinkamai paremti. Netekus paramos gali sužlugti iki šiol įdėtos pastangos ir dingti sukaupti lobiai.

Lituanistikos tyrimų ir studijų centrui vadovauja: tarybai — dr. Adolfas Da-

BOSTON

MIRĖ ANGELĖ VAKAUZIENĖ

Balandžio 16 d. So. Bostone mirė Angelė Vakauzienė. Ji gyvai reiškėsi lietuvių visuomeniniame ir kultūriniame gyvenime bei jį rėmė, kol sveikata leido. Velionė paliko dukteris Dalią Lizdenienę, Valentina Kriščiūnienę ir Giedrą Račkauskienę, sūnų Justiną Vakauzą ir devynius vaikaičius. Prie velionės karsto Casparo laidotuvių namuose garbės sargybą ėjo šauliai, atsisveikinimo kalbas pasakė Jono Vanagaičio šaulių kuopos pirmininkas Stasys Augonis ir Moterų Federacijos Bostono klubo pirmininkė Elena Vasyliūnienė. Palaidota balandžio 18 d. Forest Hills kapinėse prie anksčiau mirusios jos vyro Valentino Vakauzo.

SVEIKINIMAI LAISVĖS VARPUI

Savo veiklos 35-rių metų sukakties proga Laisvės Varpas gauna daug sveikinimų ne tik nuo savo klausytojų ir vietos lietuvių organizacijų, bet taip pat nuo centrinių mūsų įstaigų, kurioms jis atlieka patarnavimus, pranešdamas apie jų veiklą ir ryškindamas atliekamus uždavinius.

Gegužės 7 d. 3 val. po pietų So. Bostono Lietuvių Piliečių draugijos trečio aukšto salėje "Antro kaimo" iš Chicago spektakliu

bus paminėta Laisvės Varpas sukaktis. Savo atsilankymu kiekvienas parodys, kaip branginamas Laisvės Varpas ir vertinamas "Antaras kaimas", kuris pernai atšventė savo veiklos 25-rių metų sukaktį.

NAUJA VADOVĖ, NAUJA PROGRAMA

Po komp. Juliaus Gaidelio mirties Bostono lietuvių vyrų sekstetas penkerius metus ieškojo naujo vadovo. Pagaliau prieš pusantų metų Daiva Matulionytė-de Sa Pereira sutiko sekstetui vadovauti. Po kieto darbo ji su sekstetu paruošė naują repertuarą, kurį Bostono ir apylinkės lietuviai turės progą išgirsti gegužės 13 d., šeštadienį, 6 val. 30 min. vakaro So. Bostono Lietuvių Piliečių draugijos trečio aukšto salėje.

Programa bus įvairi, įdomi, linksma. Po programos vakarienė ir šokiai, kuriems gros latvių orkestras. Įėjimas į koncertą 10 dolerių, o pensininkams ir studentams 8 dol. Bilietus galima užsisakyti pas Norbertą Lingertaitį telef. 436-0428. Dabar sekstete dainuoja: tenorai — Norbertas ir Helmutas Lingertaičiai, baritonai — Bronius Banaitis ir Ričardas Lizdenis, bosai — Vytautas Eikinas ir Gintas Simokaitis.

\$ MAKE MONEY \$
SEWING OPERATORS
WANTED
Daytime dress and party dress.
Full time work. 718-234-0286.
(12-18)

Muziejų atidarant, šimtmetis Kazys Bartašius — kaligrafas, audėjas — tarp studijų Centro valdybos pirm. dr. J. Račkausko ir LF Valdybos pirm. M. Remienės. J. Tamulaičio nuotr.

Mažosios Lietuvos Fondas

renka, leidžia ir skleidžia Mažąją Lietuvą liečiančią medžiagą, jos istoriją, kalbą, etnografiją, praeitį, parodydamas pasauliui, kad Mažoji Lietuva (dabar Kaliningrad oblast) nuo amžių baltiškas — lietuviškas kraštas.

Tam pritardamas(s), siunčiu auką \$.....

Foundation of Lithuania Minor, c/o Ramūnas Buntinas, 908 Rob Roy Place, Downers Grove, Ill. 60516.

Pavardė, vardas

Adresas

mušis, valdybai — dr. Jonas Račkauskas, direktorė — Nijolė Mackevičienė ir vykdomasis vicepirm. dr. Robertas Vitas.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

WANTED AT ONCE JOURNEYMEN
TOOL AND DIE MAKERS

to work & live in a small congenial community. Central Kentucky manufacturer needs experienced toolmakers for building and maintaining progressive dies. Modern shop with EDM and CAD. Growth company with major companies as customers. Send resume with details of experience to:
Continental Metal Specialty
Personnel Dept., PO Box 725,
Richmond, Kentucky 40475
Equal Opportunity Employer
(19-28)

THE FRANCISCANS

Many years ago, a young man was called by Christ to "Go and Rebuild My Church." That man was Francis of Assisi. Because of his love for God and people, his dedication to prayer and his willingness to work, a new expression of faith took root in the Church. Many were called and dedicated their lives to these same goals. Today God continues to call...

If you are the type of person for whom a reflective live of service is important, if you're willing to grow in faith and help others do the same, maybe Good is calling you.

For more information write to:

Rev. Frank M. Genevive, O.F.M.
Our Lady Of Mt. Carmel
128 Gove Street
East Boston, Mass. 02128
617-567-3215

Skautai Lietuvoje...

(Atkelta iš 1 psl.)

vų suvažiavimas praėjo darbingoje, našioje ir viltingoje nuotaikoje, užtikrinant solidų pagrindą tolimesnei veiklai. Džiugiai nuteikia faktas, kad, jau dabar, išrinktieji pagrindiniai vadovai aktyviai dirba su skautų vienetais, tuo būdu turėdami tiesioginį kontaktą

tum tai būtų neseniai girdėto matyto Ratilio spektaklio sklindą aidai iš anapus vandenyno ... Saulei leidžiantis svečiai ir dalyviai buvo viena, nedaloma lietuviška šeima Tėviškės padangėje. Vakaronė baigėsi vėlyvą vakarą impulsyvia eiseną į Trijų Kryžių kalną

Išėjimo skaučių Vyr. Skautininkė sveikina atsikūrusios Skautijos Tėvynėje seses ir brolius. Iš kairės: s. Lukrecija Malkevičienė, VS Stefa Gedgaudienė ir s. Monika Girčytė.

su organizacijos pagrindu. Šalia jų, pakankamai arti, stovi vyresnieji ir skautijos veteranai, pasiryžę talkinti kur tik begalėdami savo žiniomis ir patirtimi. Yra numatoma ateityje dar labiau suintensyvinti šių dviejų grupių bendravimą ir bendradarbiavimą kad neliktų nė vieno – pajėgaus, ar norinčio – neįtraukto į skautišką darbą saviuoklai ir Tėvynės laisvės atstatymui.

Šeštadienio vakaronė Kalnų parke praėjo tautiniai-skautiškoje nuotaikoje, šokant žaidžiant ir dainuojant. Sunku buvo nesistebėti, šalia vyresniųjų matant ir pačius jaunuosius širdingai traukiant senoviškas lietuviškas dainas čia pat, gamtoje – tary-

Suvažiavimo eigą įdėmiai seka v.s. Irena Kerelienė, v.s. Stefa Gedgaudienė, v.s. kun. Antanas Saulaitis, S.J. ir v.s. Stasys Jameikis.

Gilvelistas v.s. Feliksas Šakalys pristato viešniai, išėjimo skaučių Seserijos Vyriausiai Skautininkėi v.s. Stefai Gedgaudienėi, Kauno vilnietis

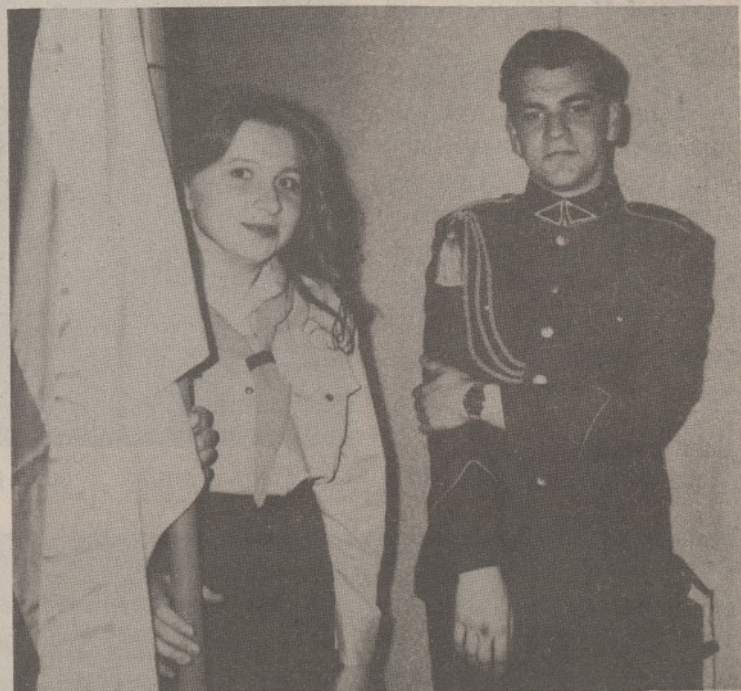
Dalis suvažiavime dalyvusių kauniečių, su viešniomis v.s. Irena Kereliene ir v.s. Stefa Gedgaudiene iš JAV, prie istorinės vėliavos.

Sekmadienį, ankstyvo-rytmetinėse mišiose skautams Vilniaus katedros Šv. Kazimiero koplyčioje, pamokslą pasakė, ten svečias, v.s. kun. Antanas Saulaitis, S.J. Mišių pabaigoje buvo pašventinta jūrų skautų vėliava. Koplyčia buvo sausakimšai pilna. Kas nusakyt galės

(Nukelta į 8 psl.)

V.s. kun. Antanas Saulaitis, S.J., balandžio 30 dieną Vilniaus Katedroje, šv. Kazimiero koplyčioje, koncelebravo šv. Mišias skautėms ir skautams.

Skautijos suvažiavime dalyvavo ir naujai atsikūrusios jaunaliuvių organizacijos atstovas naujoje uniformoje su vėliava.

Skautai Lietuvoje...

(Atkelta iš 7 psl.)

tą jausmą, pirmą kartą esant šv. Mišių dalyvių Katedroje, kai tave supa jūra svetimų – ir tuo pačiu taip artimų, savų, brangių veidų? Kai matai

ir išsipareigojimą dirbti Skautybės idėjai, Tėvynės laisvės atgavimui. Nebuvo amžiaus nei nuotolių ribos, nebuvo stokos supratimo. 1918 metais užmesta skautiškoji juosta, tęsiama už Tėvynės ribų

Atsakant į klausimus ... VS Stefa Gedgaudienė. Sėdi: s. R. Malkevičius, v.s. F. Šakalis ir s. R. Ulevičius.

šimtmečius kalbant kiekviename žingsnyje, girdi istoriją skliautuose aidinčiuos vargonų tonuose ir beveik jauti sidabro-aukso svorį ornamentikoj taip iškalbioj ... negali išeit iš jos nepaliestas, bespalvis. Kiek daug tikėjimo, širdies, kiek daug skausmo ir vilties slepia Katedros sienos! Ir skatina ryžtą.

Suvažiavimas baigėsi numatytu laiku ir tvarka, labai pakilioje nuotaikoje. Po suvažiavimo sekusioje spaudos konferencijoje dalyvavo Lietuvos ir išeivijos skautų vadovai.

Pirmadienį, gegužės 1 d., Skautija, su savo vėliavomis, gausiai dalyvavo Klaipėdoje įvykusiose "Žygio per Atlantą" buriuotojų išleistuvėse. Jachtoms pajudėjus minios sklاندuojamas žodis LIETUVA turėjo daugiau negu vieną prasmę ...

Gera buvo jausti nuoširdžiai plaukiantį bendravimą, vieną ir tą patį rūpestį, ryžtą

Lietuva brangi ... buvo paskutinė vakaronės giesmė.

Atbundančioje gamtoje klausimai-atsakymai užmezgė erdvės ir atstumo neliečiamą, glaudų skautiškosios šeimos ryšį ...

Balandžio 25 d. Kauno skautų-skaučių sueigos dalyviai Ažuolyno parke su viešnia.

ir vėl atnaujinta savoje žemėje, švyti tomis pačiomis varsomis, kol susilies į vieną, nedalijamą raštą laisvoje, nepriklausomoje Lietuvoje.

Skaučių Seserijos Vyr. Skautininkė Stefa Gedgaudienė

Lietuvos Skaučių Seserijos Vyriausioji Skautininkė s. Alina Dvoreckienė kartu su jaunaisiais ...

Gera dalinantis mintimis ... v.s. Stasys Jameikis, s. Ričardas Malkevičius ir v.s. Stefa Gedgaudienė.

nė, į Vilnių atvyko balandžio 24 dieną ir turėjo progos dar prieš Suvažiavimą susitikti su Vilniaus, Kauno, o vėliau ir Klaipėdos vienetais bei vadovais. TP pavaduotoja v.s. Irena Kerelienė atvyko balan-

džio 28 dieną. Vėliausiai pasirodęs v.s. kun. Antanas Saulaitis, S.J. grįš paskutinis, turėjęs progą dar ir po Suvažiavimo pasidalintis savo žiniomis bei patirtimi su atsikūrusios Skautijos vadovais. (s)

Vladė Butkienė Čekonytė

Balys Gaidžiūnas

Gimė 1917 m. sausio 19 d. Gruzdžių miestelyje, šiaulių apskrityje ūkininko šeimoje. 1924 m. įstojo į pradinę mokyklą ir ją baigė 1928 m. Tais pačiais metais įstojo į šiaulių Valstybinę mergaičių gimnaziją. Brandos atestatą gavo 1936 m. Gimnazijoje priklausė skautų organizacijai.

1937 m. įstojo į Kauno Vytauto Didžiojo universiteto filologijos fakulteto li-tuanistikos skyrių. Atgavus Vilnių tenai persikėlė tęsti studijas ir 1943 m. vasario mėn. 27 d. baigė Vilniaus universitetą diplomuotos li-tuanistės titulu.

Studijų metu Kaune priklausė studentų Humanitarų draugijai ir šiaulių korporacijai "Saja", o Vilniuje — "Geležinio Vilko" korporacijai, nes "Saja" čia neįsikūrė.

1942-43 m. dirbo Lietuvių Mokslo akademijos bibliotekoje Vilniuje. Tuo metu parašė diplominį darbą prof. V. Mykoliaičio duota tema: "P. Vaičiūno dramų inteligentai".

1943 m. ištekėjo už Antano Butkaus.

Pasitraukus iš Lietuvos abu su vyru įstojo ruošti doktoratus Bonnos Friedrich Wilhelm universitete. Jis iš agronominės chemijos, o Vladė iš literatūros. Tuo metu jau augino sūnų, o studentus globojusi UNR-RA šeimas noroms nenoroms iškėlė į kitas stovyklas. Taip nutrūko ir Vladės studijos. 1949 m. emigravo į Naująją Zelandiją. Vietiniai apie lietuvius mažai nežinojo, todėl gana dažnai įvairios draugijos bei klubai kvietė papasakoti apie savo kraštą, žmones, jų papro-

čius, gyvenimą Vokietijoje, parodyti tautinį meną. Tas paskaitas paminėdavo ir vietinė spauda.

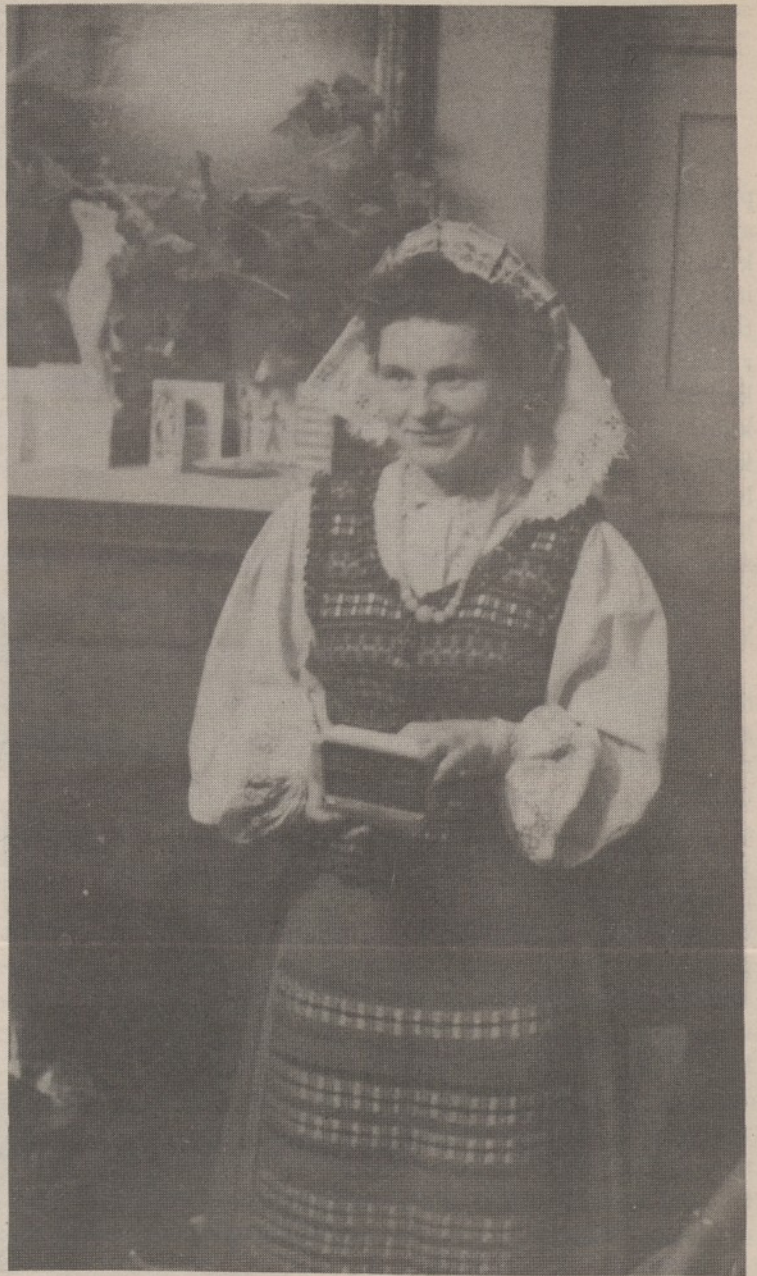
Prieš išsiskirstant iš per-einamosios stovyklos lietuviai išsirinko valdybą, nutarė palikyti ryšius su Lietuvių Bendruomene ir surengė atsisveikinimą. Tai pro-gai ji išleido vienkartinį humo-ristinį "Kuntaplio" numerį. Priimant N. Zelandijos pilietybę vaišių metu paskaitė humoristinių apybraižų iš lietuvių DP kūrimosi naujame krašte, žinoma, anglų kalboje. Retkarčiais dalyvavo skautų spaudoje parašydama šį tą apie Lietuvą.

1951 m. įstojo į Technikos kolegiją, keramikos klasę, Invercargill mieste. Po poros metų ėmėsi iniciatyvos įsteigti keramikos klubą. Jis pasivadino Ceramic Club, Southland. Pirmąją jo valdybos pirmininke teko būti jai pačiai. Savo darbus išstatydavo vietinėse ar atvežtose iš kitur meno parodose, demonstruodavo keramikos kūrybą žemės ūkio ir kitose parodose. Jau atvažiavus į Ameriką tas klubas pakėlė Vladę į garbės nares (Honorary membership) labai gražiai veikė, ir su juo palaikė ryšius.

1959 m., minint dešimties metų nuo įsikūrimo N. Zelandijoje sukaktį, paruošė paskaitą apie lietuvius naujakurius N. Zelandijos radiofonui. Tais pat metais Auckland mieste pirmame lietuvių suvažiavime parodė savo keramikos darbus ir padarė pranešimą apie "Naujosios Zelandijos lietuvių" laikraštėlį, spausdintą rotatorium. Jis pasirodė 1951 m. vasario 16 d. proga vyro pastangomis, o nuo 1951 m. birželio iki 1953 m. numerio Vladė perėmė jo redagavimą. Laikraštėlis buvo leidžiamas 3-4 kartus metuose tautinių švenčių minėjimo progomis bei lietuvių tarpusavio ryšių palaikymui.

1953 m. susilaukė dukros, todėl laikraštėlio redagavimą perdavė LB valdybai Aucklande, kur tuo metu lietuviai jau buvo gausiau susigrupavę didesniuose miestuose bei apylinkėse.

1962 m. emigravo į JAV. Pradžioje gyveno Annapolyje, Md., bet neužilgo įsikūrė Clevelande, Ohio. Čia geros lietuvių rekomendacijų pagalba pakliuvo į Case Western Reserve universiteto biblioteką. Pora metų vadovavo Clevelando skautų tuntui, o 1966 m. pradėjo studijuoti bibliotekinių kystę Case Western Reserve Universitete Cleve-

Vladė Butkienė 1951 m. Naujoje Zelandijoje.

land. 1967 m. gavo tos srities magistro laipsnį. Su bibliotekininku ir dramos artistu Arturs Rubenis 1968 išvertė į latvių kalbą Antano Rūko scenos veiklą "Keturi keliauninkai" (Cetri celinieki), kurį jis pastatė Clevelando latvių jaunimui bei pagastroliavo kito-se latvių kolonijose.

Šalia tarnybos kurį laiką buvo neolituanių ir Tautinės sąjungos valdybose. Dar gyvenant N. Zelandijoje pribėgdama rašinėjo įdomiai sumegstas apybraižas. To darbo neužmetė nei Amerikoje. Clevelande išleido eilėraščių rinkinį "Išmarginta drobė" ir "Medicinis arklukas". Spaudai paruošė Lietuvos tribunolo teisėjo Česlovo Butkiaus "Teisėjo atsiminimai". Iš vokiečių kalbos išvertė Henriko Gerlacko knygą "Tik vardas paliko", kurioje svarstomas tragiškas baltų šakos — prūsų likimas.

Rankraščiuose yra likę ir daugiau jos darbų, kuriuos

po jos mirties, peržiūrėjus, gal dar kai kas bus ir viešumai parodyta.

Vladė Butkienė buvo kietų principų, skrupulingai sverianti kas jau įvyko, ar gali greit įvykti. Nelengvai atsiverianti kitų įtikinėjimams, dažniausiai liekanti prie savosios nuomonės.

Susirgusi sunkia vėžio liga ji norėjo viską apie tą ligą žinoti, ypač kiek jai dar likę gyventi. Tą ligą pakėlė herojiškai: nesielvartavo, nesiskundė, o kiek jėgos tik leido, naujai įsigytą pastogę Clevelande tvarkė taip, kad viskas būtų likusiam vyrui gyventi. Tik kai nežmoniškai skausmai suimdavo, norėdavo, kad viskas greičiau užsibaigtų. Bet kai liginės duotais narkotikais skausmus kiek numalšindavo, dar norėjo kiek pagyventi, nebaigtus reikalus sutvarkyti.

(Nukelta į 10 psl.)

Vladė Butkienė, Neringos tunto tuntininkė Clevelande, sveikinasis su Vyr. Skautininke Ona Zailskiene.

SADUTĖ

Dukrai Rūtai Butkutei

Pamergių ratelin suplauks atminimai,
Sadutės šešėlyje pašokdins jaunystę
Ir, vestuvių puotai pamažu aprimus,
Vartus jaunamartei atkilnos išvykstant.

Rišiu jai raštuotą lininę skarelę,
Glausiu prie krūtinės jos galvą arti.
Ne žydinčią gėlę, — tave ves iš ratelio
Nuometu galvą pridengus moters ateitis!

Ką motina gali kelionėn idėti,
Kad nesentų, nedžiūtų, nesutrūnytų,
Nesudiltų kaip senas laiptas į klėtį,
Nepatrūktų kaip dylančios staklės nitytys?

Gal laimės? Bet mano gyvenimo laimę
Gal tu tik savąja nelaime vadinsi,
Gal tavo takais ji kitu žingsniu eina,
Kitais žodžiais skamba, kitom žviagždėm krinta ...

Kraitskrynėję savo nerasi tu drobių,
Nei juostų, nei burtų ligoms užkalbėti,
Nei žemėlapių, slepiančių užkastus lobius,
Nei raudų ašotėlio džiaugsmo sėklai palietti!

Į ją įdedu gimtojo juodžemio sauja,
Savo tėvų kalbą, savo protėvių raštą,
Persisunkusį dūmais senos tėviškės jaujos, —
Ateitį įdedu tau savo krašto!

5.27.1975

1988 m. gegužės 19 d. po sunkios ligos

Clevelande mirė

A. A.

VLADĖ ČEKONYTĖ-BUTKIENĖ.

Š. m. gegužės 19 d., penktadienį, 7 val.

vak. Dievo Motinos parapijos šventovėje bus

atnašaujamos šv. Mišios už a. a. Vladės sielą.

Butkienė...

(Atkelta iš 9 psl.)

Per eilę metų susitinkant, pokalbiuose visuomeniniams ar lietuviškų knygų leidimo klausimais, ji nemažai dėmesio skyrė rašytojo Vytauto Alanto raštams. O ruošiantis švesti Lietuvos krikščionybės 600 metų sukaktį ji specialiai sielojosi, kad iš Lietuvos istorijos, lenkų naudai, pavagiama beveik 150 metų, nors jie sulenkino Lietuvos bajoriją ir kitaip skriaudė Lietuvą.

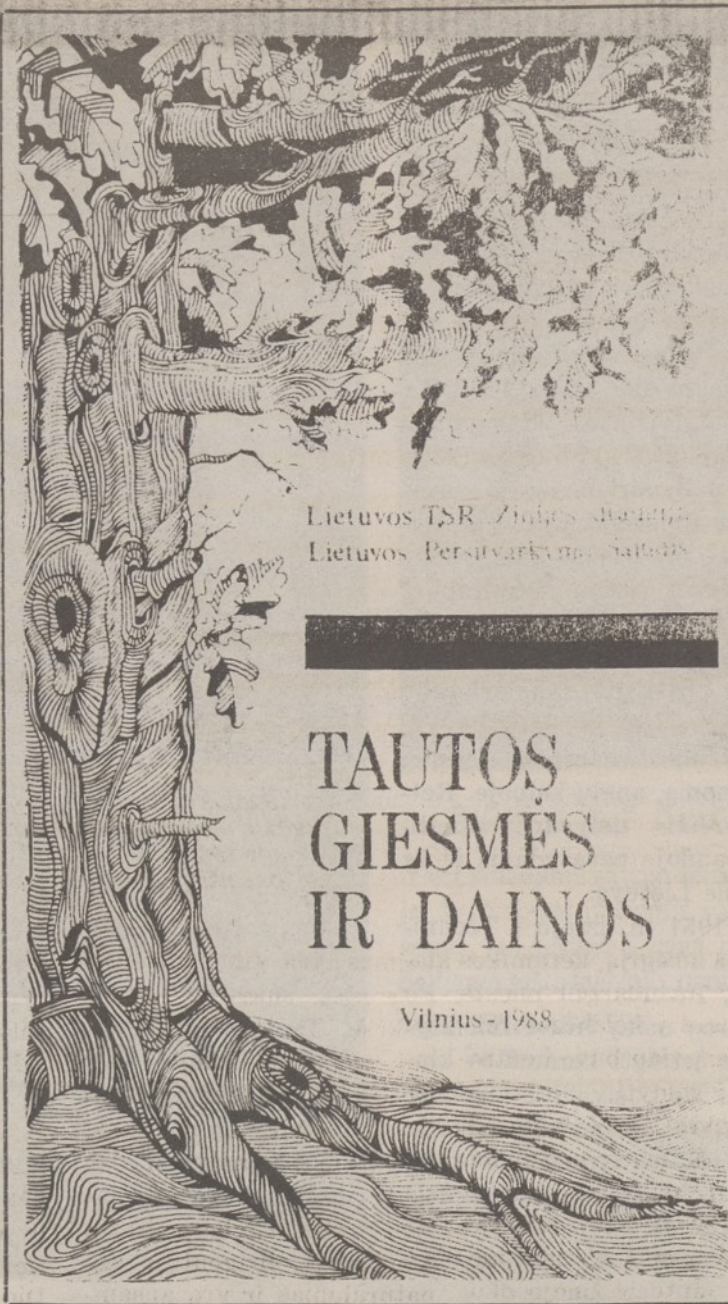
Prie žmonių charakterių susiformavimo nemažai prisideda vaikystė bei jaunystė gyventa aplinkuma. Gruzdžiai, kur Vladė gimusi ir pirmus mokslus ėjusi yra netoli nuo Joniškio, o į dešinę Linkuva. Tai gerų žemių, šviesos ieškančių, pasiturinčių ir nepėsčių ūkininkų kraštas. Juos lankan tieji žemės ūkio specialistai vadino Aukštaitijos suduviais. Anot to krašto žmonių, ten ir dangus nuo žemės aukščiausiai pakilęs ir tik jiems vieniems geriausiai suprantamas.

Jeigu man tektų, iš mūsų tarpo išėjusią Vladę, trumpai charakterizuoti, aš sakyčiau, kad savo gabumais ir gyventu aplinkybių verčiama, ji buvo mokslo siekianti moteris, taupi namų šeimininkė, rašytoja, dailininkė, dailydė, dažytoja ir mūrinių. Paskutinę jos "profesiją" — mūrinių kystę, kilnojančią sunkius akmenis ar cementines plytas, buvo neproporcinga jos fiziniams pajėgumui. Statybininkas šalkauskas, pamatęs Vladės nusipirktą namą Floridoje išsigando. O kai Vladė savo jėgom per porą metų ten viską keitė, perstatinėjo, mūrį, tai to, anksčiau sujaukto namo, nebepažino.

Žmogus žemiškoj kelionėj, bet kokią darbą dirbdamas, per laiką išsiseima ir suauga. Sudegė ir Vladė, prie visų darbų prisidėjęs dar ir sunkiai ligai.

Jei ne vyro Antano profesiniai ryšiai su garsiąja Clevelando Klinika, ne rūpestinga priežiūra, bandymas pačių naujausių vaistų, turbūt dar greičiau būtų sudegusi. Iš jos palaikų, jos pačios noru ir primygtinai prašymu, teliko tik kelios saujos pelenų. Atseit ji iš žemiškų takų išėjo tokiu pat keliu, kaip išeidavo ir mūsų senieji protėviai.

Vladė buvo Lietuvių Rašytojų draugijos narė. Kaip minėta, ji yra išleidusi dvi grožinės literatūros knygas. Abi tos knygos yra jos pačios dailiai iliustruotos. Mūsų laikraščiniai apžvalgininkai, po jų pasirodymo, daugiau dėmesio skyrė jos proziniam darbams, o abiejų knygų iliustracijas pabrėžė.

TAUTOS GIESMĖS IR DAINOS

Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio rūpesčiu Lietuvoje išleista gaidų su tekstais knygtė "Tautos giesmės ir dainos". Tai mažas dainorėlis tautinėms šventėms, atgimimo susirinkimams, dai-

išsirta, kad jei Vladė būtų didžiausią dėmesį skyrusi dailei, ji būtų labai toli siekusi.

Balys Gaidžiūnas

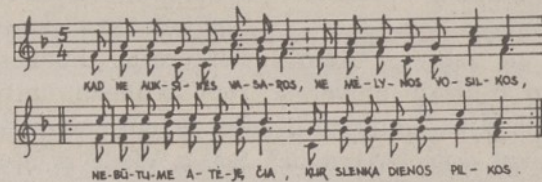
na ir giesmė išsakyta ryžtas, ilgesys ir kovos dėl tėvynės laisvės.

Knygtė 5x8 colių, 45 numeruotų puslapių, atspausdinta trisdešimt dainų ir giesmių, pradedant Vinco Kudirkos "Tautiška giesmė" (Lietuvos himnu). Spausdino žinijos kooperatyvas. Sudarė Dainius Juozėnas, konsultavo muzikologas prof. Vyt. Landsbergis. Matoma, kad spaudos sąlygos varganos, nėra po-

periaus. Dainorėliui naudota net trijų rūšių popierius. Tiesa, čia tik pirmoji knygelė. Žinija kreipiasi į skaitytojus ir prašo siųsti jiems rečiau dainuojamų liaudies, tremtinių dainų, giesmių. Žinija jas spausdins kituose dainų rinkiniuose. Širdį labai gaivina Lietuvos žmonių išmonė, energijos ištekliai. Sunkiausiose aplinkybėse jie pasidarė ir trispal-

ves vėliavas, Sąjūdžio ženklus, atsispausdino šūkius. Va, išleidžia ir dainorėlį. "Tautos giesmės ir dainos" knygelė spausdinamos girdėtos, plačiai pamėgtos tautinės dainos, bet yra ir retų dainų. Tai Vydūno "Lietuvių giesmė", "Darius ir Girėnas" (autorius nežinomas), Sibiro tremtinių dainos. Pvz. "Ir tas dulkėtas traukinys":

IR TAS DULKĖTAS TRAUKINYS

Kad ne auksinės vasaros, ne mėlynos vosilkos, Nebūtume atėję čia, kur slenka dienos pilkos.

Ir palydėk, motule, Tu nors iki kiemo vartų, Ir pabučiuok Tu mane nors paskutinį kartą.

Ir palydėk Tu mane iki vagono durų, Ir pabučiuok Tu mane kaipo Tėvynės sūnų.

Ir tas dulkėtas traukinys taip toli nukeliavo, Prisimenu motulę aš, tas pievas, kur žaliavo.

Palikome mes kryžkelėj viską, ką tik turėjome: Jaunystę, juoką, ašaras ir tuos, kuriuos mylėjome.

Ir tas dulkėtas traukinys taip toli nukeliavo, Jis vežė brolius lietuvius, prieš kainą vos atsavo.

Leidėjai Pratarėje rašo: "Dainuojant giliausiai išreiškiama tautos savastis, tai, kas mums tikrai prigimta, kas mus vienija, o ne skiria, kas iškelia, o ne menkina. Kviesdami dainuoti tautiniuose vakaruose, lietuvių tautai brangių ir atmintinų datų minėjimuose, kolektyvo, šeimos šventėse, vakaronėse, norime padėti įtvirtinti naujo bendra tautos dvasingumo želmenis, atgaivinti bendravimo tradiciją, paremtas tautinės kultūros lobiais. Kreipiamės į jaunimą — atverkite triukšmingų diskotetų duris ir įsiklausykite į taurų, prasmingą, šventą lietuvių tautos dainų skambesį".

Išėivijos lietuviams taip reikėtų išmokyti šias dainas dainuoti, kad susitikimuose su tėvynės žmonėmis galėtume kartu gaivinti lietuviškas širdis, dainuodami gražias tautos dainas.

J. Stempužis

SECURITY OFFICERS NOW HIRING

Security Officers needed for full time, and part time. Positions — in South Philadelphia, Northeast, Center City, and Langhorne. We offer top wages, Vacation, holidays, bonuses and hospitalization. Apply in person. Only to: DELAWARE VALLEY PATROL, 8040 Roosevelt Blvd., Room 114, Philadelphia, Pennsylvania 215-332-4495 (19-23)

STRUCTURAL STEEL DETAILER & ESTIMATORS

ARE YOU TIRED OF THE COLD? Qualico Steel an established structural steel fabrication company located near Dothan AL (90 miles from Gulf Coast) is presently accepting applications for Structural & Miscellaneous Detailers, Checkers & Estimators. A minimum of 3 years experience required. Good Salary & Benefits. Send resume and sample of work to Mr. W.R. Thomas.

QUALICO STEEL CO., INC
P.O. BOX 149
Webb, AL 36376 (15-25)

RN'S

7-3 SHIFT
REHAB EXPERIENCE PREFERRED
CONTACT
LORRAINE CALLAHAN
201-736-2000
GROTTA REHAB CENTER
20 SUMMITT ST.
WEST ORANGE, N. J. 07052
Equal Opportunity Employer M/F (19-22)

NATIONWIDE INSURANCE

APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į OBELENIŲ apdraudos įstaigą — 6028 Mayfield Road, Suite 10, Mayfield Hts., Ohio 44124. Skambinti ZENONUI arba SAULIUI (216) 442-6010.

Superior Savings ASSOCIATION

MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ SANTAUPŲ INDĖLIUS

PASKOLOS TEIKIAMOS:

- namams pirkti,
- rezidenciniams ir komerciniams pastatams statyti,
- namų remontams,
- kvalifikuotų studentų mokslui

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS: Pirmadieniais uždaryta.

Kitomis dienomis nuo 9:00 iki 4:00.

Penktadieniais 9:00 iki 6:00. Šeštadieniais 9:00 iki 2:30.

Ratiliokai pavergė čikagiečius

Antanas Juodvalkis

Vilniaus universiteto folklorinis ansamblis RATILIO, baigdamas užplanuotą gastrolę, pasiekė ir Čikagą. Buvo numatyti du pasirodymai (IV. 21 ir IV. 23), bet bilietus iš anksto išgrobščius, buvo suorganizuotas ir trečias IV. 24 d., taip pat visų norinčių nepajėgęs patenkinti. Tik pirmieji operos spektakliai, vykę prieš ketvirtį šimtmečio, sutraukdavo pilną salę žiūrovų ir tekdavo kartoti 3-4 kartus.

Ratilio ansamblių apgyvendinimu bei užėmimu rūpinosi JAV LB Krašto valdyba, pirmininkaujama dr. Antano Razmos, o visą organizacinę naštą nešė spec. komitetas, vadovaujamas Birutės Jasaitienės. Visi trys Ratilio pasirodymai vyko Jaunimo centro didžiojoje salėje, o po sekmadienio spektaklio pabendraavimas ir vaišės buvo apatinėje salėje.

Laisvą dieną, šeštadienį, ansambliams buvo aprūpintas Čikagos miestas, o vakare dalyvavo Lemonto Maironio lit. mokyklos pokylyje įvykusiame lietuvių centre Lemonte, ir čia atliko trumpą programą. Visur ratiliokai buvo šiltai priimti ir apgyvendinti daugiausia jaunuose šeimose ar turinčiose studentiško jaunimo.

Apie pačią programą netenka ką nors naujo parašyti, kai Ratilio ansamblis

jau buvo apkeliavęs daugelį lietuvių gyvenviečių ir aprašytas mūsų spaudoj. Tenka pasidžiaugti Vilniaus universiteto studentų pastangomis užfiksuoti lietuvių liaudies dainas, šokius ir papročius.

Kai rusiškas komunizmas imperialistinėmis tikslais okupavo Lietuvą ir jos valstybingumą sunaikino, o tautą stengėsi įbauginti suėmimais, žudymais, trėmimais ir nuolatinio teroro, studentų ryžtas išlaikyti papročius yra sveikintinas ir remtinas. Tą įvertino išeivija ir nuoširdžiai jų pastangas parėmė savo atsilankymu. Nei dainininkai, aktoriai, rašytojai, redaktoriai, mokslininkai ir kiti svečiai, atvykę iš ok. Lietuvos, nesulaukė tokio dėmesio, kaip Vilniaus universiteto etnografinis ansamblis Ratilio.

Okupantų rusų pastangos sunaikinti lietuvių tautą ir sulieti su didžiąja rusų tauta, nedavė norimų vaisių, nors per pusšimtį metų ir padarė galias tautines žaizdas. Lietuvių tautinis nugarkaulis buvo kaimietis, ūkininkas ir darbininkas. Lietuvių tautinis atgimimas kilo kaime, apsišvietusių ūkininkų šeimose, iš kurių sklėdėsi šviesa ir pažanga, privedusi prie nepriklausomo gyvenimo. Rusų imperializmas, prisidengęs tarptautinio komunizmo skraiste, bestijališkai naikino pa-

Ratilio ansamblių atvežė septynis kepalus lietuviškos ruginės duonos ir po kepalą skyrė kiekvienam užplanuotam apsilankymui. Nuotraukoje: vadovė Zita Kelmickaitė aiškina lietuvių papročius, o ansamblių ant raštuoto rankšluosčio laiko viliojantį duonos kepalą, kuriuo, suraikę į mažas riekutes, pavaišino koncerto dalyvius. Duona buvo skani J. Tamulaičio nuotr.

vergtas tautas, atėmė amžiais paveldimą žemę ir jėga suvarė į kolchozus, kuriuos lengviau buvo kontroliuoti ir valdyti.

Lietuviui žemė buvo savarankiškumo ir nepriklausomumo simbolis, nesilankstė valdžioms, bet visad liko stiprus savo nusistatymuose. Tą jautė ir žinojo okupantas rusas ir jėga stengėsi palaužti. Ko nepasiekė laisvų Lietuvos ūkininkų suvarymas į kolchozus, tada griebėsi dar žiauresnių priemonių — ištremti šimtus tūkstančių ūkininkų į neapgyventas žiaurias, amžino įšalo žemės, lėtai bado mirčiai. Šiandien ir okupanto ar jo bendradarbių leidžiama spauda plačiai rašo, o išeivija jau 45 metus apie tai skelbia visam pasauliui, tik pasaulio ausys buvo užkimštos. Nesiderino vargšų šauksmas su pasaulio vedama politika, tik Afrika sulaukė didesnio dėmesio, nes juos valdė vakarų imperialistai, o šiaurinė meška kaip laikė taip ir tebelaike pavergtas tautas savo kietame glėbyje.

Grįžtant prie Ratilio, džiaugiamės jų pastangomis iš sunaikinto Lietuvos kaimo surinkti, nors likučius kultūros lobio ir nors scenoje supažindinti su amžiais dainuotomis lietuvių liaudies sukurtais dainomis, šokiais ir kuklia apranga.

Dar nepriklausomo mūsų metais tos dainos, šokiai, žaidimai buvo gyvenimiški ir kaimo jaunimo subatvarkariais ar sekmadienių popietėmis žaidžiama ir dainuojama. Šiandien nebėra ūkininkų, nebėra kaimų ar vienkienų (vieną kitą likusį namelį negalima laikyti sodyba), o kolūkius negalima vadinti kaimais, nes turi po kelis šimtus gyventojų ir yra kaip miesteliai, be savos žemės, lyg gritelinkai. Visas kraštas norima supramoninti ir kolonizuoti rusais. Lietuviškas

kaimas yra tik muziejinė retenybė, sukaupia Rumšiškėse. Tautiniai ansambliai dainuoja liaudies dainas, dažnai jau harmonizuotas ir pritaikytas chorams, o Ratilio pasirodymai dar tebėra arčiau tikrovės, mažiau paliesti choreografų, režisierių, dirigentų. Tas natūralumas ir yra ansamblio stiprybė ir patrauklumas.

Zita Kelmickaitė yra užgrūdinta ansamblio kelionių ir išvykų vadovė, puikiai tvarkosi naujose vietose ir aplinkybėse. Stebėjau, kai pritrūkus salėje vietų prie sienos pastatyta viena kėdė dalinosi abi vadovės — Zita Kelmickaitė ir Birutė Jasaitienė ir taip išvargę visą sekmadienio spektaklį, nuleisdamos akių nuo scenos. Kai Zita pasakoja ar kartu su ratiliokais užtraukia sutartinę, tai taip ir pajunti jos jėgą ir sugebėjimą vadovauti. Paprasta, nuoširdi susitikimuose, bet reiklė ir tvirta vadovė ansambliams.

Iš ansamblio dalyvių išsiskyrė dūkė Veronika Pavilionienė, ne tik savo amžiumi, bet ir išvaizda, tinkanti būti svočia kaimo vestuvėse. Studentų tarpe ji atrodė, kaip motina padedanti jaunimui. Po programos, į sceną buvo iškviestas ir ansamblio globėjas

Vilniaus universiteto proktorius dr. Rolandas Pavilionis, kuris įteikė JAV LB Krašto valdybos pirm. dr. A. Razmai naujausią dr. A. Šapokos Vilniuje išleistą laidą, o Z. Kelmickaitė padėjo priėmimo komitetui ir jo vadovei Birutei Jasaitienei įteikė Vilniaus verbą. Didesnis dovanomis ir sveikinimo kalbomis pasikeitimas vyko vaišių metu mažojoje salėje.

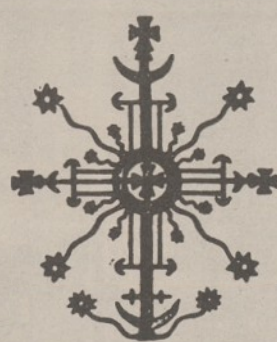
Ratilio atvežti ir išeivijai parodyti lietuvių tautos kultūriniai lobiai yra jau išnykę, nes komunistams sunaikinus ūkininkų sodybas, nebeliko jaunimo, suėjimų, dainų ir senųjų kaimo papročių.

Džiaugiamės lietuvių studentų ir akademikų ryžtu atkurti išnykusius lietuvių liaudies papročius, dainas ir šokius. Gal nereikėtų ieškoti meninių mandrybių, bet daugiau dėmesio ir džiaugsmo parodyti autentiškumui. Ratilio folklorinis ansamblis ir yra arti liaudiško vyksmo, arčiau prie kaimiečių aprangos. Mergaičių rūbai nepasižymėjo blizgėsiu, raštų margumu, bet daugiau atitiko senovės kaimo žmonių nešiojamiems, pačių išaustiems ir pasiutiems rūbams. Apie vyrus sunkiau ką doro pasakyti, nes dalis jų aprangos daugiau panašėjo į plikbajorių surdutus.

Vilniaus universiteto proktorius dr. Rolandas Pavilionis įteikia Vilniuje išleistą dr. A. Šapokos Lietuvos istoriją LB Krašto valdybos pirm. dr. Antanui Razmai.

J. Tamulaičio nuotr.

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYNS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

'Glasnost' išbandymas (2)

Jūratė Statkutė de Rosales

'Dabar darausi pesimistas'

Pasikalbėjimas su Algirdu Brazausku

"Jaučiuos lyg būčiau stauga nušokusi į prancūzų revoliucijos Steigiamojo Susirinkimo laikus, 1789-tais metais", šūktelėjau kai, atvykusi į Lietuvą, įžengiau į pastatą Vilniaus mieste, kuriame randasi Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio būstinė.

Judėjimas būstinėje tą dieną buvo neišpasakytas: namas užia kaip avilys, pro atviras Sąjūdžio pirmininko duris vieni su skubiais reikalais įbėga, kiti su popieriais rankose išskuba. Spaudai skirtame aukšte stumdosi vietinės ir užsienio spaudos korespondentai, dar kitur, mergaitė, prisėdusi prie kompiuterio rodos ne nebespėja atlikti viso, kas jai pavesta, o kitos sekretorės, nepertraukdamos rašymo mašinėlė, visgi dar spėja atsakyti į įvairiausius joms statomus klausimus. Keliaaukštis pastatas neturi keltuvo, bet laiptais niekas nelipa pamazū. Jaunieji peršoka skubomis net po keturias pakopas, o ir vyresnieji laiploja skubotu žingsniu.

Apacioj, prie įėjimo iš gatvės, eilė žmonių laukia Sąjūdžio spaudos, kurią dalina už langelio sėdintis valkinas.

"Tai eilė visą laiką juda ir visą laiką joje yra žmonių. Daug kas atvyksta iš provincijos", paaiškina man palydovas. Eilėje stovintieji ginčijasi politiniais klausimais ir kai daugiau žmonių į tą pačią diskusiją įsitraukia, eilutė išrodo lig virvelę su dideliais ir mažais mazgais.

Greitas augimas

Sąjūdis neturi nė metų, bet per dešimtį mėnesių įgijo tokią svarbą, kokios nepasiekia kitos organizacijos per ištisus dešimtmečius.

Sąjūdis gimė praeitų metų birželio mėnesį, kai 500 Lietuvos intelektualų, susirinkę, nutarė sudaryti grupę kuri padėsianti įgyvendinti reformas. Išrinko iš savo tarpo 36 narių seimą. Septyniolika jų priklausė komunistų partijai. Jei Latvijoje ir Estijoje liaudies frontų atsiradimas susilaukė valstybės paramos ir išgarsinimo, tai Lietuvoje Sąjūdis pradėjo jokio didelio atgarsio neturėjo. Tačiau kukliai prasidėjęs, pirmame savo mitinge Vilniuje sutraukė 50.000 žmonių. Antras mitingas sutraukė 100.000, o trečiame jau dalyvavo 200.000.

Maždaug tuo pat metu Sąjūdis pradėjo leisti savo laikraštį, kurio pirmas numeris išėjo 40.000 egzempliorių, o trečias jau siekė 100.000. Gi šiuo metu, susumavus tiesioginę ir Sąjūdžiui prijauniančią spaudą visoje Lietuvoje, gaunasi nemažiau pusės milijono egzempliorių skaičius.

Rugpjūčio 28 dieną, Vilniuje įvyko protesto manifestacija prieš Hitlerio-Stalino paktą ir jo pasekoje 1940-tais metais įvykusį nepriklausomos Lietuvos prijungimą prie Sovietų Sąjungos. Manifestacija buvo milicijos ir kariuomenės išvaikyta. Suimtų buvo daug. Sąjūdžio laikraštis išėjo su įspūdingomis to įvyko nuotraukomis ir Lietuvoje, Komunistų partijos pirmasis sekretorius Songaila buvo priverstas pasitraukti. Jo vietoje Centro Komitetas išrinko vienbalsiai ekonomistą Algirdą Brazauską, vienintelį Centro Komiteto narį kuris nuo pat pradžios dalyvavo Sąjūdžio mitinguose.

Pirmas Brazausko patvarkymas, regis įvykdytas pritariant Maskvai, buvo pranešti, kad yra grąžina-

ma tautinė vėliava, valstybės ženklas ir himnas, o taip pat, kad pirmą kartą po 45 metų, t. y. nuo sovietų okupacijos, oficialioji kalba krašte būsianti ne rusų, o lietuvių.

Maždaug tuo pat metu, spalio mėnesį, įvyko Sąjūdžio suvažiavimas. Jame dalyvavo du tūkstančiai visoje Lietuvoje rinktų atstovų, kurie išrinko iš savo tarpo arti dviejų šimtų narių Seimą, o tas savo ruožtu sudarė 25-ių asmenų Tarybą, kurios pirmininku buvo išrinktas kompozitorius Vytautas Landsbergis. Nuo tos dienos Landsbergis, kaip Sąjūdžio galva, ir Brazauskas vardan valdžios ir partijos, tapo tie du žmonės, kurių kiekvienas laiko savo rankose didelę krašto kontrolės dalį. Ir lyg padėties išbandymui, pirmutinis žingsnis susivedė į nutarimą labai iškilmingai atžymėti, pirmą kartą po 45 metų, Lietuvos tautinę šventę, kuri išpuola Vasario 16 dieną.

Pasikalbėjimas su pirmuoju sekretoriumi

Gavau interview su Pirmuoju Sekretoriumi Algirdu Brazausku, vasario 14-tai dienai. Sužinojau, kad duosias tik du interview, nes tą pačią popietę išvyksias į Maskvą trumpam pasikalbėjimui su Gorbačiovu ir sugrįšias sekančią dieną, tam, kad dalyvauti Nepriklausomybės minėjimo iškilnėse. Antrieji gavę tuo pat metu kaip ir aš interview su Brazausku buvo BBC, atsiuntusi tam tikslui į Vilnių net šešis savo reporterius: keturius iš Maskvos biuro ir du tiesiai iš Londono.

Susitikome, BBC šeši vyrai ir aš su savo fotografu, Romu Knyza, komunistų

Algirdas Brazauskas, Laisvės paminklo atstatymo iškilnėse 1989 m. vasario 16 d. Kaune.

partijos didžiulės būstinės įėjimo salėje.

Brazauskas skubėjo, nes turėjo netrukus vykti į aerouostą. Visi pasakė "damos pirma" ir mane pasodino priešais Brazauską prie ilgo konferencijų stalo. BBC vyrai susėdo kiek toliau ant sofų laukti, kol pasibaigs.

— Nuo atvykimo į Lietuvą jaučiuos lyg sėdėčiau labai greitai važiuojančioje mašinoje. Atsirado reiklas pažinti šoferį ir paklausti jo, kaip jam sekasi vairuoti.

Brazauskas vaizdžiai skėtelėjo rankomis:

— Ne aš vienas vairuoju.

— Ar tas reiškia, kad yra pavojus turėti avariją ir nustoti mašinos?

— Klausimas yra ne mašina. dalykas yra, kad galime galvos nustoti.

— Kaip yra išvengiama avarijos?

— Reikia kitus įtikinti, kad geriausias būdas yra važiuoti ramiai ir garantuotai. Nešokinėti, neperšokti, o važiuoti.

— Ar jums atrodo, kad Lietuva randasi privilegijuotoj padėtyje sovietuose?

— Kiekviena padėtis yra skirtinga, ir demografiniai, ir geografiniai. Lietuvos padėtis išskirtina, tuo, kad ji randasi arčiausiai vakarų. Visi žinome kaip ji buvo įjungta į Sovietų Sąjungą ir todėl yra jaučiama specifika, kurioje tenka pabrėžti ekonominio savarankiškumo idėją ir decentralizaciją.

— Ar Maskvoje užtinkate toms idėjoms teigiamą atgarsį?

— Nuo tam tikro lygio, Maskvoje yra daug supratimo.

— Kokie yra Jūsų santykiai su Maskva šiuose klausimuose?

— Labai geri.

— Kokius numatote Lietuvai ekonominius planus?

— Daug atsiekti ekonomijos srityje.

— Su dabartine valiuta to padaryti negalėsite.

— Tam gali būti laisvai konvertuojamos valiutos resursai.

— Kokia valiuta? Kokie resursai?

Brazauskas pakrato galvą:

— Rašykite tik tai: laisvai konvertuojamos valiutos resursai.

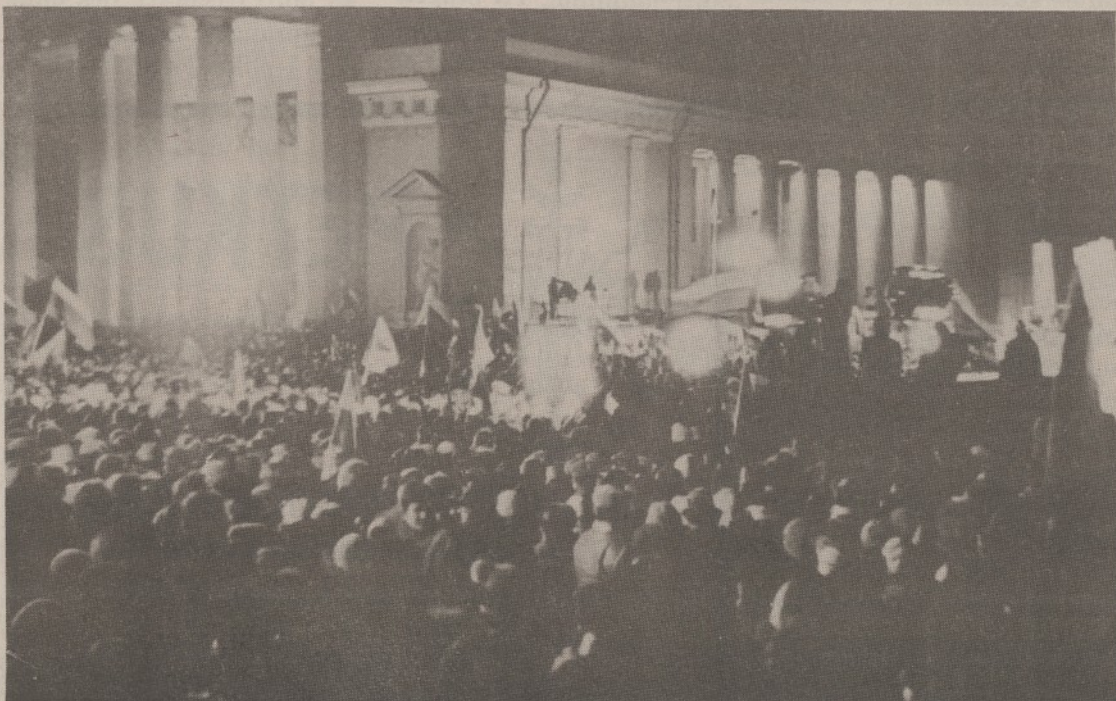
— Ar tai yra jūsų tikslas?

— Tai yra tas, ką tikimės atsiekti.

— Žmonės, kurie vakaruose būtų pasiruošę su jumis užmegsti prekybinius santykius nenori priklausyti nuo Maskvos interferencijos.

— Galime turėti savo užsienio prekybos balansą. Ir tą dalyką mes pravesime. Čia atvyksta daug biznierių iš vakarų, net nustėbau, pamatęs kiek yra užsienyje žmonių, lietuvių, kurie siūlo su mumis daryti biznį. Aš net nenumaniau, kiek tokių žmonių yra.

— Iki šiol Lietuva net

Vilniaus, Gedimino aikštė, 1989 m. vasario 16 vakare.

negalėjo eksportuoti savo sportininkų. Keli sportininkai man pasakojo, kad vakaruose jiems siūlo milijoninius kontraktus, bet jei atletas kontraktą priima, jam atitenka tik vienas procentas, o kiti 99% eina Maskvai. Jie man sakė, kad jei tie 99 proc. eitų Lietuvai, jiems būtų nesvarbu sau asmeniškai net visiškai nieko negauti. Kas jiems nepriimtina, tai, kad už juos mokami pinigai nueina į Maskvą.

— Mūsų sportininkai yra puikūs, iš Seulo atvežė dešimtį aukso medalių. Mes juos sutikome labai iškilmingai.

— Neatsakėte į klausimą apie pinigus už sportininkus.

— Atsakysiu jums: tas irgi įeina į bendrą planą, kurį stengiamės išspręsti globaliniai.

— Baigiant, pasakykite man, ar esate optimistas ar pesimistas dėl viso, kas čia dabar vyksta?

— Prieš porą mėnesių buvau labai optimistiškas. Dabar darau si pesimistas. Per daug emocijos ir ekstremizmo. Reikia daugiau vienybės. Lietuva buvo pirmas kraštas paruošęs savo Konstituciją. Lietuva yra pirmoji tuo atžvilgiu visoje Sąjungoje.

— Kaip žiūri Maskvą į Lietuvos projektus?

— Mūsų projektai Maskvoje rado teigiamą atmosferą.

Pasikalbėjimas pasibaigė. Atsisveikinusi išėinu ir į mano vietą įskuba BBC žmonės.

Karštas Sąjūdžio posėdis

Sekančią dieną, Sąjūdžio Seimo nariai, koks 30-tis vietinių ir užsienio žurnalistų su fotografais, filmuotojais ir įvairūs kiti asmenys, susėdome į Sąjūdžio parūpintą autobusų karavaną, kuris mus nuvežė į Kauno miestą. Ten prisijungė kiti autobusai atvykę iš įvairių Lietuvos vietovių.

Tą pačią dieną, Kauno Valstybiniame teatre, Lietuvos Nepriklausomybės datos minėjimo proga, turėjo įvykti iškilmingas Sąjūdžio seimo posėdis. Bendras vaizdas gavosi, kad Sąjūdis tuo metu jau buvo įstojęs į antros, paralelės valdžiai jėgos, vietą.

Posėdis užtruko devynias valandas ir baigėsi antrą rytą. Vienas po kito, Sąjūdžio seimo nariai lipo į tribūną, kartodami kone visi tą patį: nesvarbu mums dujos ir nafta, nesvarbu žaliavos kurios ateina iš Sovietų Sąjungos, galime gyventi ir be jų, kad tik turėtume nepriklausomybę. "Galime gyventi išsižiebę balaną, bet negalime gyventi be suvereniteto", emociniai kalbėjo buvęs politinis kalnys priklausantis radikalai Laisvės Lygos grupei.

Gana greitai buvo galima pastebėti, kad Sąjūdžio Seimo sąstata, susirinkusieji 182 atstovai sudarė atvirai besireiškiantį kelių partijų parlamentą. Balsų daugumą sudarė stipri centrinė grupė, radikalesnę poziciją puoselėjo Laisvės Lygos atstovų grupė, o trečią sparną, artimą Laisvės Lygai, sudarė buvusio politinio kalnio Pečeliūno grupė, save vadinanti Demokratų Partijos vardu ir užsibrėžusi sau tikslą paruošti visame krašte balsuotojus kai bus renkama Lietuvos atstovai į Maskvos parlamentą, ir vėliau, atstovai į Lietuvos parlamentą.

Pagaliau, pusę antros ryto, buvo pradėta svarstyti Sąjūdžio Seimo iškilmingo posėdžio deklaracija. Tuomet itin ryškiai buvo galima pastebėti didžiulę kompozitoriaus Landsbergio įtaką į visus susirinkusius. Langsbergio elgesy viskas išrodo santurą. Jam pasiūlius ir pravedus paskutines diskusijas, su didele balsų dauguma, ir tik keliais Lygos balsais prieš, buvo priimtas tekstas, kuriame Sąjūdis pareiškia, kad jo tikslas yra "sustiprinti valstybinio ir politinio savarankiškumo reikalavimą".

Grįžusi iš Lietuvos, Jūratė Statkutė de Rosales Caracas miesto tarybos buvo apdovanota miesto įkūrėjo Diego de Losada pirmos klasės ordenu už nuopelnus žurnalistikoje. Nuotraukoje tarybos nariai po iškilmingo ordino įteikimo. Centre, šalia Jūratės, juodu kostiumu, stovi tarybos pirmininkas rašytojas Gomez Mantellini

Mane išmeta iš viešbučio

Jau buvo antra ryto, visi užsienio korespondentai buvome pavargę ir mūsų tarpe vyravo nuomonė, kad toks didelis kiekis emocijų yra kenksmingas. Likti be dujų ir naftos, puikiai skamba kai yra kalbama iš tribūnos, bet praktikoje, tai yra beprotybė, niurnėjo panosėje vienas korespondentų.

Lauke, nežiūrint ypatingai blogo oro ir krentančio šlapio sniego, šimtai žmonių laukė sodelyje prie teatro durų, kad sužinoti, kokia buvo priimta deklaracija. Išeinant, pastebėjau, kad daugiausiai buvo plovama radikaliausiems kalbėtojams.

Mano pažįstamas palydovas, fotografas ir aš, pasukome link viešbučio, kurį mums buvo rezervavęs Sąjūdis. Ėjome pėsti. Krentantis sniegas, palietęs žemę tirpo ir mano batai, pritaikyti atogrąžų klimatui, kiaurai peršlapo. Ypač šaltas man išrodė vėjas, kuris mus negailėstingai pliekė. Pagaliau išganingas viešbutis ir skubiai įsmukome į vidų. Mano abu palydovai, padavę rezervacijos korte-

les, gavo raktus ir dingo. Jie irgi jau vos laikėsi ant kojų.

Laukiau, bet mano kambario raktas niekas nepadavė. Viena dežuruojančių viešbučio tarnautojų vėl manęs paprašė parodyti pasą.

— Neturite raštiško leidimo nakvoti Kaune, — pasakė.

— Kai atvykau ir man užtampavo pasą, Tėviškės draugijoj man pasakė, kad važiuvimui į Kauną dabar jau nereikia raštiško leidimo. Kitur dar reikia, bet Kaunui ne.

Dežuruojančios tarnautojos pradėjo tartis. Jaunesnioji norėjo mane kaip nors apnakvindinti, bet vyresnioji jai priminė, kad kaip tik tai rytą buvo gautos iš milicijos atnaujintos ir specialios instrukcijos, neapnakvindinti jokio svetimšalio kuris neturės raštiško leidimo. Pagaliau, viena jų paaiškino:

— Šiurtyt mums specialiai buvo pranešta, kad be leidimo nieką nepriimtume.

— Kas jums davė tą įsakymą, KGB ar milicija?

Tyla. Nei viena neatsakė.

Tuomet pastebėjau, kad keli lenkai žurnalistai buvo toje pačioje padėtyje kaip ir aš. Jie kalbėjo lenkiškai ir išrodė labai nepatenkinti.

Priešingai lenkams, viskas tas man skambėjo taip neįtikėtina, kad reikalą priėmiau veikiau kaip įdomų kuriozą.

— Na, gerai, nesirūpinkite. Aš čia įsitaisysiu apatinėje halėje ant sofos, prie įėjimo.

— Ponia, jei bus patikrinimas ir jus suras, mums bus blogai, — pasakė viena patarnautojų. Tas reiškė, kad mane išmeta lauk į gatvę.

Aš atvykau į Lietuvą Sąjūdžio kviečiama, atvažiauvus, mano dokumentai buvo antspaudooti specialioje valdžios įstaigoje, turėjau interview su partijos pirmuoju sekretoriumi, turėjau iš užsienio atvežtus žurnalistės kredencialus... ir mane išmeta į gatvę, 3:30 valandą ryto, sningant, todėl, kad iš kažkur atėjo įsakymas, už kurį joks žmogus neatsako, kuris buvo duotas akiai, nesirūpinant kokiose aplinkybėse bus pritaiky-

(Nukelta į 14 psl.)

Jūratė Statkutė de Rosales kalbasi su Lietuvos kompartijos galva Algirdu Brazausku konferencijos kambaryje Vilniuje.

LITHUANIAN RADIO PROGRAM
4249 LAMBERT RD. / CLEVELAND, OHIO 44121

GIRDIMA SEKMADIENIAIS
8:00 — 9:30 RYTO

iš John Carroll universiteto radijo
stoties FM banga 88.7 — stereo.
Radijo studijos tel. 397-4438

Lietuviška muzika, žinios, Keliaujančio mikrofono reportažai, įvykiai Lietuvoje, istorinės ir literatūrinės vinjetės.

Programos vedėjas — Juozas Stempušis
4249 Lambert Road, Cleveland, Ohio 44121
Tel. (216) 382-9268

Minios žmonių prie atstatytos Laisvės statulos Kaune Vasario 16 iškilnėse...

(Atkelta iš 13 psl.)
tas, ir kuris yra be apeliacijų.

Staiga, supratau, kad šio vakaro kalbėtojai buvo teisūs: ta nuolatinė interferencija į visą, kas yra daroma, tas Damoklio kardas, kuris neleidžia nieko sutarti, nieko rimtai suplanuoti, kuris trukdo praveisti normalų ekonominį vystymąsi, iš tiesų yra nepriimtinas ir nepakenčiamas.

— Kokias garantijas galite duoti tiems užsienio žmonėms, kurie norėtų investuoti pinigą Lietuvoje ir kurie pagrįstai bijo, kad jiems gali atsitikti kas nors nelaukto ir nenumatyto lygiai taip, kaip man atsitiko Kauno viešbutyje? — paklausiau keletą dienų vėliau Ekonominio Instituto, dirbančio su Lietuvos Ministe-

rių kabinetu, direktorės, ekonomistės Prunskienės.

— Šiuo metu negalime duoti jokios garantijos, bet jei perestroika nori būti įgyvendinta, privalėsime tokias garantijas turėti.

Nei ji, nei Brazauskas, nei Sąjūdžio pirmininkas, nepaiškino, kaip jie tą garantiją išgaus.

Sąjūdis žengia pirmyn

Ko visiškai net nereikėjo aiškinti, tai kaip Sąjūdis laimėjo į sovietų parlamentą rinkimus Lietuvoje. Kai kovo 26 dieną buvo balsavimo keliu išrinkti Lietuvos atstovai į visąsąjunginį seimą, iš 39 Sąjūdžio kandidatų Lietuvoje, 31 buvo išrinkti ir likusieji jau skaito, kad turi užtikrintą laimėjimą antruose rinkimuose. Brazauskas ir jo antri-

ninkas, antrasis sekretorius, gavo kiekvienas virš 80% balsų, į kuriuos buvo pažiūrėta kaip atpildą už jų bendradarbiavimą su Sąjūdžiu. Tuo tarpu tuos Centrinio Komiteto narius, kurie bandė Sąjūdžiui pasipriešinti, balsavimas nušlavė: šitaip krito rinkimuose sovietinės Lietuvos respublikos prezidentas, ministras pirmininkas ir teisingumo ministeris.

"Čia buvo tik generalinė repeticija. Premjera bus rudenį, kai balsuosime į vietinį parlamentą sovietinės Lietuvos respublikai", — nuskambėjo gatvėje girdėtas komentaras.

Kažką panašaus įžiūrėjo ir prancūzas žurnalistas tuo metu lankęsis Vilniuje. Jis parašė sekančią dieną po rinkimų, populiariame Paryžiaus dienraštyje Liberation: "Pabaltijo jaunimas ieško, sąmoningai ar nesąmoningai, trečio kelio, tarp laukinio kapitalizmo ir aklo etatizmo, nes tuose Pabaltijo kraštuose, Gorbačiovo šūkis buvo pasuktas kita kryptimi: iš jo padarė priešnuodžius, kad apsiginti nuo burokratinio idiotizmo".

• PATRIA prekybos namuose, 794 E. 185 Street, Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokštelių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telefonas 531-6720.

Geriausias dovanas, kai keliausite į savo senąją tėvynę, rasite mūsų krautuvėje:

- Didelis pasirinkimas VCR, comcorders
- PAL SECAM 220 voltų sistemos,
- Video kasetes tuščias ar užrašytas,
- Didelius lagaminus,
- Telefono aparatus,
- Aukštesnius papuošalus, parduodami gramais,
- Kosmetikos,
- Naujausius modelių JEANS, mėlynus jeans ir marškinius,
- Didelis pasirinkimas rūbų, diržų, kaklaraiščių, laikrodžių ir kt.

Pas mus gausite už pigiausią kainą visame mieste. Mes siunčiame ir į visus pasaulio kraštus.

BUDGET FASHION

Tel. (216) 281-0928 arba 281-8068
4828 Lorain Ave., Cleveland, Ohio 44102

Atidaryta: Antr.-šeštad. 10:30 iki 7 val. vak.,
sekmad. 11 iki 5 val. vak.

MATAS REALTORS

505 EAST 185 ST., EUCLID, OHIO 44119
(216) 486-2530

RITA MATAS

— Broker — G.R.I. — C.R.A.

Adv. VYTAS MATAS

— teisinis patarėjas

Taupa

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street

Cleveland, Ohio 44119

(216) 481-6677

Įsikūręs Nuosavuose Namuose

Taupykite ir Skolinkitės vieninteliame lietuvių kredito kooperatyve Ohio valstijoje.

Darbo Valandos:

Antradieniais--ketvirtadieniais nuo 9:00--4:00 p.p.

Penktadieniais nuo 9:00--6:00 v.v., Šeštadieniais nuo 9:00--3:00 p.p.

Sekmadieniais nuo 11:00--12:00 p.p. (DMNP parapijos patalpose)

Visi Bankiniai Patarnavimai

Mokame Aukštesnius Nuosimčius Už:

Taupymo Skaitytas, Certifikatus, IRA, Čekių Skaitytas, ir t.t.

Skoliname Geriausiomis Išsimokėjimo Sąlygomis:

Asmeniniams Reikalams, Automobilių ir Laivų Pirkimui, Namų Remontui (Home Equity), Namų Pirkimui (Mortgages)

Parduodame pinigines perlaidas (Money Orders), Traveler's Checks, Priimame telefono, elektros, šildymo, ir vandens sąskaitytus, Buckeye Cards, Notaro patarnavimai, U.S. Savings Bonds, ir t.t.

*** Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios ***
apdrausta iki \$100,000.

Mūsų Tikslas: Ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas.

JEI JUMS REIKIA UZDENGTI STOGĄ.
PATAISYTI AR PAŠALINTI VARVĖJIMĄ,
KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING

Cleveland telef. (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SĄŽINGAI.

Dengiame stogus apartamentams, Hot roofs. Tvar-kome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius, dedame po stogu kablius kontroliavimui ledo užsikimšimo. Taip pat atliekam dailidės darbus.

MARTINS ir GUNARS KAULINS Lakewood, Oh.

TOYODA

TOYODA MACHINERY USA

TOYODA MACHINERY USA

One of the fastest growing machine tool builders in the U.S., has the following openings at its Grinding Machine Division in Wixom, Mich.:

- Machinists (Toolroom)
- Machine Builders

These positions are a result of our continued growth. To qualified applicants we offer an excellent salary and comprehensive benefit program. If interested please apply to:

PERSONNEL DEPARTMENT

Toyoda Grinding Machine Division

(Grinders For Industry)

52300 W. PONTIAC TRAIL
WIXOM, MICHIGAN 48096

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,

William J. Jakubs Jr. ir

Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

RAMOVĖNŲ SUAŽIAVIMAS

Gegužės 20-21 dienomis Clevelande, įvyks LKVS "Ramovė" skyrių atstovų suvažiavimas ir žurnalo "Karys" 70-ties metų sukakties minėjimas.

Gegužės 20 d., šeštadienį, 10 val. ryto, Lietuvių namų salėje suvažiavimo atidarymas. Nuo 11 val. ryto iki 6 v. v. darbo posėdžiai ir s-gos centrinių organų rinkimai. 6:30 v. v., Lietuvių namų salėje susipažinimas su svečiais. 7 v. v. "Kario" 70-ties metų sukakties minėjimas, meninė dalis, vaišės, muzika ir šokiai.

Gegužės 21 d., sekmadienį, 9:45 val. ryto vėliavų pakėlimas prie paminklo žuvusiems už laisvę. 10 val. iškilmingos pamaldos Dievo Motinos šventovėje. Nuo 12 iki 2 val. po pietų užbaigiamasis posėdis. 2 val. vainiko padėjimas prie prezidento A. Smetonos kapo. 3 v. užkandžiai.

Clevelando lietuvių visuomenė, ramovėnai, birutietės ir šauliai, prašomi suvažiavime ir minėjime dalyvauti. Suvažiavimą ir minėjimą globoja Clevelando skyriaus ramovėnai.

E. Pranckus

DĖMESIO, JAUNOS ŠEIMOS!

Lietuvių Sielovados Taryba Clevelando jaunų šeimų sekcija rengia Jaunų šeimų dieną, North Chagrin rezervacijoje, pirmadienį, gegužės 29 d., nuo 10 val. ryto iki 5 val. p. p. Programą vaikams ir suaugusiems praves kun. Antanas Saulaitis, S. J. ir seselė Ignė

Marijošiūtė. Kviečiama šeimoms — su kūdikiais, su vaikais ir be vaikų — atitraukti nuo kasdieninio skubėjimo bei rūpesčių ir paskirti tą dieną draugiškam bendravimui bei dvasiniam atsigavimui. Dalyviai prašomi atsinešti vieną maisto patiekalą pasidalinti su kitais (nebus šaldytuvų). Registracijai prašome skambinti iki gegužės 20 d. Vitai Aukštuolienei, telef.: 449-3499.

• **LSB Martyno Jankaus Jūrų Budžių Igula Clevelande** Dirvai paremti atsiuntė 50 dol. Ačiū.

• **LIETUVOS TELEVI-ZIJOS ir Radijo Ansamblio "ARMONIKA" koncertas** įvyks š.m. birželio 10 d. 7:30 v.v. Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Bilietai gaunami sekmadieniais po 10 val. mišių parapijų svetainėse, arba rezervuoti pas M. Aukštuolį tel. 481-9928, M. Mikonienę tel. 531-2190 ir Z. Obelenį tel. 338-5178 ar 442-6810. Rengia LB Clevelando ap. valdyba.

LIETUVOS BURIUOTO- JAMS PER ATLANTĄ ATPLAUKIANTIEMS PAREMTI RĖMĖJŲ SĄRAŠAS

\$500.00 — L.S.B. Clevelando Martyno Jankaus jūrų Budžių igula.

\$200.00 — Drs. G. ir Stepas Matai.

Po \$100.00 — Dr. N. ir G. Juškėnai, A. ir V. Petukauskai, I. ir Č. Šatukai.

\$75.00 — A. ir A. Jucaičiai.

Po \$50.00 — V. ir A. Andrašiūnai, V. ir R. Aukš-

tuoliai, C. ir P. Gaižučiai, J. ir M. Juodišiai, M. ir D. Kižiai, V. ir E. Klimai, S. ir M. Narbutaičiai.

Po \$40.00 — N. ir R. Kižiai, A. ir I. Visockai.

Po \$30.00 — G. Aras, C. Plūrienė.

Po \$25.00 — G. ir M. Aukštuoliai, N. ir P. Bieliniai, D. ir S. Čipkai, Z. Dučmanas, S. ir V. Gedgaudai, R. ir J. Glebai, O. ir V. Jokūbaičiai, M. Kazlauskienė, D. ir Z. Madijar, P. Milašius, A. ir P. Petraičiai, G. Petukauskas, O. ir P. Skardžiai, Taupa Lietuvių Kredito Koperatyvas.

Po \$20.00 — L. ir V. Apainiai, S. ir E. Kižiai, P. Kaudas, G. ir A. Kijauskai, A. ir A. Mulioliai, R. ir D. Nasvyčiai, A. Ožinskienė, J. ir K. Petraičiai, J. Pikturienė, J. Pivoriūnas, K. ir A. Rastauskai, D. ir D. Staniškiai, A. ir V. Staškai, R. ir H. Tatarūnai, O. ir J. Vaškai, R. ir V. Vilkutaičiai, V. ir V. Žiedoniai, S. ir R. Žiedoniai.

\$15.00 — O. Naumanienė.

Po \$10.00 — V. Bacevičius, A. ir E. Blumentaliai, dr. A. Butkus, J. ir S. Ignatavičius, I. ir J. Juodišiai, G. ir A. Karsokai, B. ir K. Narbutaičiai, O. ir V. Ročiūnai, A. ir L. Sagiai, S. ir H. Stasai, S. ir K. Žiedoniai, O. ir P. Žilinskai.

Po \$5.00 — M. Bajoraitienė, J. Citulis, A. Dunduras, I. Gomolkienė, R. ir A. Majorovai, M. Slabokienė, J. ir V. Stuogiai.

Kas norėtų paremti šį buriuotojų žygį auka, prašome kreiptis į Vl. Petukauską tel. 531-3872 arba į Džinarą Kižį tel. 531-8429.

Lietuvos buriuotojų vardu už aukas dėkojame.

Clevelando M. Jankaus
Jūrų Budžių Igula

LIETUVIŲ KAVINĖ GINTARAS

ši sekmadienį, gegužės 14, ruošia

MOTINOS DIENOS PIETUS.

Jie bus duodami nuo 11 val. ryto iki 4 val. po piet.

MENU: jautiena — prime rib, kepta kiauliena, keptas viščiukas apteptas medum, ir įvairūs priedai. Tortai ir kava ar arbata.

TAIP PAT TURĖSIME TRADICINIUS LIETUVIŠKUS VALGIUS.

Motinos dienos proga pavaišinkite savo mamytės ir seneles Gintaro kavinėje.

REZERVUOKITE STALUS TEL.: 531-2131

AČIŲ UŽ PARAMĄ

"Ratilio" koncertas jau praeitis, tačiau mūsų širdyse jis paliko gražius prisiminimus, kurie riša mus su mūsų Tauta ir skatina pasilikti Jos ištikimais vaikais.

Jūsų moralinė ir materialinė parama ir taip pat kitų Clevelando lietuvių entuziastiškas pritarimas, teikė mums stiprybės organizuojant šį koncertą.

"Ratilio" koncertas yra mūsų visų bendro darbo ir pastangų ypatingai gražus rezultatas.

Čiurlionio Ansamblio reikšminga Jums širdingą padėką už paramą ir talką.

Dirvai paremti pridėdame 50 dol.

LTM Čiurlionio
Ansamblio Valdyba

• **LB Clevelando Apylinkės metinis susirinkimas** įvyks gegužės 28 d. 11:45 val. ryto Dievo Motinos parapijos svetainėje.

Be įvairių pranešimų, bus renkama dalis valdybos, kontrolės komisija ir atstovai į apygardos suvažiavimą.

ŠEŠTADIENĮ, GEGUŽĖS 13 D. 2 V. P. P. CATHOLIC MEN FOR CHRIST THE KING ORGANIZUOJA

RAŽINIO PROCESIĄ UŽ RUSIJOS ATSIVERTIMĄ,

paminėti pirmam Marijos pasirodymui Fatimoj, Portugalijoje 1917 m. gegužės 13 d. Tada Marija išpranašavo komunizmo pavojų pasauliui.

Ji sakė: "Jei žmonės darys atgailą ir kalbės rožinį — melsis, Rusija atsivers ir bus taika pasaulyje, jei ne, Rusija paskleis savo klaidas po visą pasaulį sukeltdama karus ir Bažnyčios persekiojimus".

Visi kviečiami šioje procesijoje dalyvauti.

Dalyviai renkasi kardinolo Mindszenty aikštėje, East 12 ir Lakeside Avenue.

CLEVELANDO PARENGIMAI

• **GEGUŽĖS 20-21, LKVS RAMOVĖS** skyrių suvažiavimas Clevelande.

• **BIRŽELIO 4, DLK Birutės** Clevelando skyriaus gegužinė.

• **BIRŽELIO 10, Lietuvos televizijos ir radio dainininkų ir instrumentalistų ansamblio "Armonika" koncertas** D. M. parapijos salėje. Rengia LB Clevelando ap. valdyba.

• **BIRŽELIO 11, Birželio minėjimas.** Ruošia Estų Taryba, Latvių Sąjunga ir Amerikos Lietuvių Taryba.

• **BIRŽELIO 18 D. ALTS S-gos** Clevelando skyriaus gegužinė prie ežero.

• **BIRŽELIO 23-25, Susiviejimo** Lietuvių Amerikoje Seimas Clevelande.

• **LIEPOS 16, 12 val. Žalgirio šaulių kuopos** gegužinė prie ežero, Canterbury Rd.

• **LIEPOS 30, 12 val. Ramovės** Clevelando skyriaus gegužinė prie ežero, Canterbury Rd.

• **RUGSĖJO 3, Prezidento Antano Smetonos 45 m. mirties** paminėjimas

• **RUGSĖJO 9** Clevelando vyrų okteto išleistuvių balius.

• **RUGSĖJO 10 D., Tautos šventės minėjimas** ir Tautos Fondo popietė Lietuvių Namuose.

• **RUGSĖJO 15** Abiturientų balius.

• **RUGSĖJO 30, Pabaltiečių** vakaras.

• **SPALIO 15 D. Tėvynės Garsų radijo 40 metų** sukakties minėjimas Lietuvių Namų salėje

• **LAPKRIČIO 11, Lietuvių Namų metinis** balius.

• **LAPKRIČIO 12, Kultūrinė Popietė** — prelegentė prof. dr. Marija Gimbutienė. Rengia Skautininkių Draugovė Lietuvių Namų salėje

• **LAPKRIČIO 25, Kariuomenės šventės minėjimas** Lietuvių Namuose. Rengia Ramovės Clevelando skyrius.

• **GRUODŽIO 31, Naujųjų Metų sutikimas** Lietuvių Namuose. 1990 m.

• **VASARIO 25, Lietuvių Namų ir klubo narių metinis** susirinkimas

• **KOVO 4, "Taupos" kredito kooperatyvo narių metinis** susirinkimas

• **Išnuomojamas gražus, 1 didelio miegamojo butas, su vėsintuvu ir virtuvės įrengimais.** Dėl garažo atskirai susitarti. "No children, no pets". Lake Shore Blvd. ir East 185 Stret apylinkėje. Nuoma 325 dolerių mėn. Tel. 338-3205.

LKVS "RAMOVĖ" SKYRIŲ ATSTOVŲ SUAŽIAVIMAS IR ŽURNALO "KARYS" 70-TIES METŲ SUKAKTIES

MINĖJIMAS-BALIUS

įvyks gegužės 20-21 dienomis
Clevelande.

Gegužės 20 d. 6:30 v. v. Lietuvių namų salėje susipažinimas su svečiais. 7 val. "Kario" 70-ties metų sukakties minėjimas-balius, meninė dalis, vaišės, muzika ir šokiai. Įėjimas 15 dol. asmeniui.

Clevelando lietuvių visuomenė maloniai prašoma minėjime dalyvauti. Vietas rezervuoti ar stalus sudaryti prašom skambinti B. Bernotui 486-4703, V. Januškiui 481-4199, Step. Butrimui 481-2130, Ign. Stankui 531-9587, J. Šlapeliui 261-5419, V. Čechui 486-9944 ar E. Pranckui 885-4006.

Suvažiavimą ir minėjimą globoja Clevelando ramovėnai.

DIRVA

PRANEŠIMAS

visiems Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos garbės nariams, tarybos nariams ir skyrių pirmininkams.

Š.m. balandžio 27 d. Dirvos 17-tame numeryje tilpo pranešimas apie tautininkų partijos atkūrimą Lietuvoje ir "Tautininkų Partijos Programos Projektas" (1989 .III.20) susidedąs iš 17 punktų.

Visi virš minėti nariai kviečiami minėti 17 punktų pastudijuoti ir savo nuomones pareikšti Sąjungos valdybai.

Jūsų pasisakymų išvados bus pasiųstos tautininkų partijos vadovybei Lietuvoje.

Atsakymai laukiami iki š.m. birželio 1 d. Sąjungos valdybos sekretorės adresu: Eleonora Valiukėnas • 5958 So. Troy Street • Chicago, IL 60629. 1989.V.5

ATVYKSTA KUNIGAS ALFONSAS SVARINSKAS

Lietuvių Katalikų Religinė Šalpa praneša, kad buvęs sąžinės kalinys, kun. Alfonsas Svarinskas, lankysis šiaurės Amerikoje nuo gegužės ligi rugsėjo mėnesio. LKRŠ įstaiga tvarko jo kelionės maršrutą. Norintieji pasikviesti į savo koloniją, prašom kreiptis pas Daivą Izbickaitę: LKRŠ, 351 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207 (718) 647-2434, ne vėliau kaip gegužės 15-tą.

• **Dr. Juozas Šonta**, Akron, Oh., atnaujinamas Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 25 dol. Ačiū.

• **Dr. Bronius Kaslas**, Wyoming, atnaujinamas Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 25 dol. Ačiū.

• **Marina Raulinaitienė**, Manahawkin, N. J., a. a. inž. Pauliaus ir Kunigundos Vario-Varekojų prisiminimui, Dirvai atsiuntė auką 75 dol. Ačiū.

• **DLK Birutės draugijos** Los Angeles skyrius, per išd. G. Raibienę, Dirvai paremti atsiuntė auką 25 dol. Ačiū.

• **Dr. Romas Dovydaitis**, Dalton, Pa., atnaujinamas Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 100 dol. Ačiū.

• **Vytautas ir Maria Šeštokai**, Los Angeles, Ca., dėkodami už jų vedybinės sukakties aprašymą Dirvoje, laikraščiui paremti atsiuntė 50 dol. Ačiū.

• **Dr. Romas ir Dana Sakalai**, Vero Beach, Fl., atnaujinami Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 25 dol. Ačiū.

DAYTONA BEACH

LB SUSIRINKIMAS

LB Daytona Beach apylinkės visuotinis susirinkimas įvyksta š. m. gegužės mėn. 16 d., antradienį, 12 val., Prince of Peace katalikų bažnyčios parapijos mokyklos klasėje.

Darbotvarkėje. Pranešimai apie praėjusiais metais atliktus darbus, ateities veiklos galimybes ir planuojami darbai, valdybos ir kontrolės komisijos rinkimai ir t.t.

Po susirinkimo numatoma parodyti Vasario 16-sios — Nepriklausomybės šventės minėjimo Kaune ir Vilniuje filmą.

Maloniai visi Daytona Beach ir apylinkės lietuviai kviečiami susirinkime dalyvauti ir aptarti LB veiklos tolimesnes galimybes bei darbų planus.

PRISIMINSIME MOTINAS

Motinos dienos minėjimas, ruošiamas Klubo valdybos, įvyksta gegužės mėn. 14 d. Prince of Peace katalikų parapijos salėje. Įprastu laiku 2 val. 30 bus lietuviškos pamaldos, o po jo minėjimas salėje, kur meninę programą atliks sietyno moterų choras, vadovaujamas muz. A. Skridulio.

Gausiai dalyvausime minėjime ir pagarbiai prisiminkime savąsias Motinas. J. Janušaitis

Jachtos "Audra" igula pasiruošusi išplaukti ...

R. Katino nuotr.

DETROIT

ŠAULIŲ SUSIRINKIMAS

St. Butkaus šaulių kuopos metiniame narių susirinkime balandžio 30 d. kuopos valdyba pasiliko dar dviejų metų kadencijai. Ją sudaro: pirm. Eduardas Milkus, vicepirm. Vincas Tamošiūnas, sekr. Ona Pusdešrienė, išd. Matas Baukys, Kultūros vadovė Stefanija Kaunelienė, vėliavnešys Alfonsas Lukas, valdybos nariai Lidija Mingėlienė ir Algis Vaitiekaitis. Kuopos kapelionas kun. Alfonsas Babonas ir kuopos korespondentas Antanas Grinius. Parengimų ir moterų vadovė Ona Šadeikienė.

Revizijos komisija: Kazys Ražauskas, Jonas Bartkus ir Juozas Mačiulaitis.

Susirinkimą pravedė kuopos pirmininkas Eduardas Milkus, sekretoriavo Ona Pusdešrienė. Po susirinkimo šaulės visus dalyvius pavaišino.

MOTINOS MINĖJIMAS

Gegužės 14 d. po 10:30 val. r. Mišių švento Antano parapijos salėje įvyks motinos minėjimas. Minėjimą rengia Detroito Lietuvių Organizacijų Centras. Visi kviečiami ir laukiami.

BALFO SUSIRINKIMAS

Gegužės 21 d. 12:30 v. p. p. šv. Antano parapijos salėje įvyks Balfio 76 skyriaus narių metinis susirinkimas. Susirinkime valdybos nariai padarys pranešimus ir po to bus renkama nauja valdyba ir revizijos komisija. Visi skyriaus nariai kviečiami susirinkime dalyvauti.

A. Grinius

VYČIŲ SUVAŽIAVIMAS

Gegužės 19-21 dienomis Southfield, Mich. įvyks Lietuvos Vyčių Vidurio centro apygardos susirinkimas.

Gegužės 19 d., 8 val. vakare Hampton Inn Southfield, bus delegatų ir svečių susipažinimas ir registracija.

Gegužės 20 d., 8:30 val. ryto viešbučio salėje bus užkandžiai, po kurių įvyks susirinkimas. Tarp kitų reikalų bus skiriami delegatai

Dvidešimt septintasis Dirvos novelės konkursas

PREMIJA 700 DOLERIŲ skiriama iš a. a. SIMO KAŠELIONIO palikimo, kurį tvarko Korp! Neo-Lithuania.

Tema: Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

Ilgis. Novelė turi būti ne trumpesnė kaip 15 psl. mašinėle rašytą, su dvigubu tarpu.

Laikas. Paskutinė rankraščiui įteikti data 1989 m. birželio 15 d. (pašto antspaudas).

Adresas rankraščiui siųsti. Dirva, Novelės konkursas, P. O. Box 03206, Cleveland Ohio 44103.

Paruošimas. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slapyvardžiu. Tas pats slapyvardis užrašomas ant priedamo uždaro vokelio, kuriame įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir telefono numeris. Vokelis nebus atidarytas nelaimėjus.

Nepremijuoti rankraščiai. Gražinami tik autoriams prašant, jų nurodytu adresu.

Jury komisija iš trijų narių sprendžia kas premijuotina paprasta balsų dauguma.

nationaliniam Vyčių 76-tam seimui, kuris įvyks Chicagoje rugpiūčio 3-6 dienomis.

2 val. p. p. Vyčiai susirinks rutulių (bowling) žaidimui Plum Holow salėje.

Vakare po rutulių žaidimo bus vakarienė, liaudies dainos ir šokiai.

Gegužės 21 d., 10:30 val. ryto Dievo Apvaizdos parapijos bažnyčioje bus pamaldos. Po mišių 12 val. visi rinksis į bažnyčios Kultūros Centrą banketui. Čia rutulių tournamento atsižymėjusiems bus įteiktos premijos.

Pernai didžiąją trofiją laimėjo Detroito 102 kuopa.

Vincas Gražulis

• **Antanas Valiulis**, Los Angeles, Ca., atnaujinamas Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 50 dol. Ačiū.

• **Inž. Antanas Mažeika**, Marina del Rey, Ca., atnaujinamas Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 25 dol. Ačiū.

• **Izolda ir Kęstutis Černiai** W. Bloomfield, Mich., atnaujinami Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 25 dol. Ačiū.

• **Švyturio jūrų šaulių kuopa** Detroito, per Dirvos bendradarbį A. Grinių, atsiuntė auką laikraščiui paremti 25 dol. Ačiū.

• **Grazina Armonienė**, Moraga, Ca., užprenumeravo Dirvą B. Purvenui, La Quinta, Ca. Svekiname naują skaitytoją.

• **Jurgis Sakas**, Baltimore, Oh., atnaujinamas Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 25 dol. Ačiū.

• **Tautos Fondo** atstovė Michigane, per išd. Vladą Staškų, Dirvai paremti atsiuntė 20 dol. Ačiū.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

A. A.

STASIUI MAČIUI

mirus, STASEI MAČIENEI, AURELIJAI

JUCAITIENEI ir jų šeimoms bei artimiesiems gilią užuojautą reiškia.

Čiurlionio Ansamblis